Զ. ՏԱՐԻ 1597 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ԱՀԵԿԱՆ 4381 — Հ. Տ. 2 ՄԱՅԻՍ 1889 — Ն. Տ. 14 ՄԱՅԻՍ 1889 — ՀԻՃՐ. 14 ՌԱՄԱԶԱՆ 1306 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գանձկանն արծաթ	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2 ՄԱՅԻՍ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ 1889 Ի

ՊՏՈՅՏ ՄԸ

(«Թուրքիոյ Փարիզեան Թղթակցէն. 9 Մայիս»)

Արուեստահանդէսէն կուգամ, ուր քանի մը ժամեր պտըտեցայ։ Շատ բազմութիւն չի կար, որովհետեւ ամեն ոք կը սպասէ որ բանուորները դուրս ելնեն բոլորովին։ Այս ալ ամսուս դէպ ի վերջը կարելի է։ Այն ատեն ամեն բան կատարեալ կը լինի, և այցելուք միանգամայն հանգստութեամբ կրնան Արուեստահանդէսին ամեն բաժինները աչքէ անցունել։ Գեղարուեստից ցուցահանդէսը կատարեալ է. պատուանդաններու մէկ մասը միայն անաւարտ կը մնայ։ Անոնք որ ամ ըստ ամէ ի ցոյց դրուած գեղարուեստական գործերը տեսած են, անհուն հաճոյք մը պիտի զգան գեղեցիկ և ճոխ դասակարգութեան մը մէջ վերստին աչքէ անցունելով հրաշալի պատկերներ, զորս մէջ մ'ալ տեսնելու յոյս չունէին երբեմն։

Ֆրանսայի պատկերհանք որոց գեղեցկագոյն արտադրութիւնք օտարաց ձեռք անցած էին՝ զանոնք առժամապէս հոս բերել տալով և այս ցուցահանդէսին դնելով հայրենասիրական ջերմագին եռանդ մը ցոյց տուին։ Պ. Անթօնէն Փրուստ, որ խնամոց յանձնուած էր գեղարուեստից ճիւղը, մեծ քաջագործութիւն մ'ըրաւ։ Ո՛չ ոք կը սպասէր որ այս ճիւղ Արուեստահանդէսին բացման օրն այս աստիճան պատրաստ պիտի լինէր։ Բայց ջանք չխնայեց, և իւր գործաւորներն ալ խրախուսեց՝ ըսելով թէ ծիծաղելի պիտի դառնան եթէ պատկերահանդէսը բացման օրը պատրաստ չունենան։ Եւ այս բան կարելի եղաւ՝ առանց թուղթաց յաւելուած մ'ընելու. Գործաւորներն ալ գիշերային ճիգեր ըրին, գիշեր ցերեկ աշխատելով որպէս զի իրենց սիրելի հայրենիքն աշխարհի առջեւ չխայտառակուի՝ անկատար Արուեստահանդէս մը բանալով։

Անհաւատալի կը թուի որ այս ամեն գեղեցիկ շէնքեր քիչ ժամանակի մէջ յերեւան գան Շան տը Մառս կոչուած աւազի և ցեխի կոյտին մէջ։ Այս անապատին երկու տարւոյ մէջ հովասուն ծառուղիներու, գոյնզգոյն ծաղկաստաններու, ակնապարար մարգագետիններու փոխուիլն, յորս ամեն կողմ կը բանին չատրուանք և թարմութիւն ու զովութիւն կուտան օդին, սքանչելի արուեստի մը գործ է։ Շէնքերն ալ որք կը ծածկեն այս հարթավայրը՝ նշանաւոր են իրենց շնորհալի ձեւերով, և բոլոր այս մարգաստանի մէջ սքանչելապէս ցրուած են։ Նոյն իսկ Էյֆէլեան Աշտարակն անտեղի չի թուիր, շնորհիւ իւր լայնարձակ համեմատութեանց, եւ երբ մօտէն դիտուի, կ'ապշեցնէ այցելուն, ի հանդէս ածելով այն հրաշալիքներ զորս տակաւին կարելի է գործել բնութեան ուժերուն նորանոր կիրառութեամբք։

Շէնքն յորում ի հանդէս դրուած է նկարներու և քանդակներու չքեղ հաւաքածոյն՝ շատ ուշագրաւ է արտաքուստ, ներքին կարգաւորումն ալ սքանչելի է, և ընդարձակ պատկերասրահներն ու բարձրագագաթ գմբէթներն ի միասին վեհաշուք երեւոյթ մը կուտան ամբողջին։ Ամառնային երեկոյները պարտէզներն, իրենց նուագարանաց խմբերով, զբօսարաններով ու ճաշարաններով, անշուշտ մեծ բազմութիւն մը պիտի քաշեն, և ելեկտրական աղբիւրն, իւր անլուր և ցնորատու հրաշալեօք, տեսարանին հրապոյրը պիտի աւելցնէ։ Էյֆէլի Աշտարակն, որ Արուեստահանդէսի կեդրոնական գմբէթին և 1878 ի Արուեստահանդէսէն մնացեալ Թրոքատերոյի Պալատան միջեւ կեդրոնական կէտը կը կազմէ, իւր հսկայական գիւտը միութիւն և մեծութիւն կուտայ բովանդակ Արուեստահանդէսին, և ազդու ապացոյց մը կ'ընծայէ արդի ժամանակիս ստեղծիչ հանճարոյն։

Բայց Շան տը Մառսի դաշտին հրաշալի կերպարանափոխութիւնն ըստ արժանւոյն գնահատելէ ետքը, պէտք է ըսենք թէ Արուեստահանդէսին չքեղութեան և իւր պարունակութեանց մէջ համեմատութիւն չկայ։ Եթէ մեծ գիւտ մը չէ եղած, եթէ ելեկտրականութեան կամ շոգւոյ նոր և անակնկալ կիրառութիւն մը չէ հնարուած, այս անհուն և ներդաշնակ շինութիւն ի ցոյց պիտի բերէ այնպիսի արտադրութիւններ և առարկայներ որք անդորժ հետաքրքրութիւն մը գոհացնելու միայն կրնան ծառայել։ Ասկէ անդին մեծ նշանակութիւն մը չի կրնար ունենալ. զի տասն տարիներ չեն բաւեր նոր աշխարհի մը զարգացման համար։ (Փարիզի վերջին Արուեստահանդէսը տասն տարի յառաջ էր։) Դարուս առաջին կիսուն մէջ և երկրորդ կիսուն սկիզբը գտնուած բնական ուժերուն կիրառութիւնները վերջին 20 տարւոյ մէջ բազմօգուտ արդիւնք յառաջ բերին ըստ կարելւոյն։ Հեռաձայնն, որով մարդ Փարիզէն կը խօսի Մարսիլիա գտնուող բարեկամին հետ, և ձայնագիրն որով մարդու մը խօսքերն և երգերը կարելի է տարիներով ետքը նորէն լսել, ապշեցուցին աշխարհս։ Նորութեան փափաքը գոհացուցին, և ժամանակ մը պէտք է որ հնարիչ և ստեղծիչ ոգին նորէն յառաջ խաղայ և նոր գիւտեր տայ մեզ։ Ուստի, արդի ժամանակամիջոցը կրնանք նկատել աւելի հանգստեան քան յառաջխաղացութեան շրջան մը։

Այս Արուեստահանդէս, Ֆրանսայի հնարիչ հանճարոյն մէկ փայլուն ապացոյցն ընծայելէ զատ, նշանաւոր է նաեւ այնու զի ցոյց կուտայ թէ ի՛նչպէս երկաթը կրնայ գործածուիլ ամեն կերպ շինութեանց մէջ, Էյֆէլի Աշտարակէն սկսեալ մինչեւ լայնածաւալ և բարձրագագաթ սրահն Մեքենայից։ Կը ցուցնէ նաեւ թէ շոգեշարժ գործեօք մարդ ի՛նչեր կարող է ընել այժմ, թէ ի՛նչպէս կարճ ժամանակի մէջ կարող է կատարել գործեր որք նախկին դարուց մէջ շատ մը սերունդներու հաւաքական ճգամբք եւեթ կրնային ի գլուխ հանուիլ։ Ի մի բան, արդի Արուեստահանդէսը մարդկային հանճարի յաղթանակն է, նոր հրապոյր մը կուտայ Փարիզի, և տեսնելու արժանի բան է։ Բայց պէտք չէ ակնկալել թէ այս Արուեստահանդէս կարեւոր յաւելուած մը պիտի ընէ այժմեան արուեստից և գիտութեանց վրայ, կամ մարդկային ծանօթութեանց արդի գանձուն վրայ։

ՌՈՒՍԻԱ

ՄԱՀ ԹՈԼՍԹՈՅ ԿՈՄՍԻ.—ԻՒՐ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԵՐԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

Կոմս Տմիթրի-Անտրէեւիչ Թոլսթոյ, որոյ մահը ծանուցինք արդէն, 1823ին ծնած էր։ Կրթուեցաւ Զարսքոյ Սէլոյի կայսերական Լիկէոնին մէջ, ուրուն աշակերտած են Կորչաքովի և բանաստեղծ Փուշքինի նման մարդիկ։ Իւր պատանեկութենէն մեծ սէր ցուցուց աստուածաբանական ուսմանց։ Մովային և Ներքին գործոց պաշտօնատուներուն մէջ ծառայելէն ետքը, Թոլսթոյ 1865ին եղաւ Սինոդի ընդհանուր Պրոկուրոր, և 1866ին այս պաշտօնը միացուց կրթական նախարարի պաշտօնին հետ։ Թոլսթոյ եղաւ հզօր պաշտպան դասական ուսմանց ընդդէմ գիտական ուսմանց, զորս կրճատեց, դեղջեց և ծայրայեղ կերպիւ մը սահմանադրեց, որով ռուս ընկերութեան մէջ բուռն հակառակութեան մը բախեցաւ, և յոյժ անժողովրդական մարդ մ'եղաւ, վեհապետին կողմէ վայելած համակրութեան հակառակ։

Ռուսիոյ մէջ նախարար մը ժողովրդային համակրութեամբ չապրիր սակայն, և Թոլսթոյ ալ կրթական նախարարի պաշտօնը վարեց տասն և չորս տարիներ։ Լօռիս Մելիքով եկաւ, որոյ օրով բարեկարգիչ տարրեր ոգի մը երեւցաւ, կարողացաւ 1880ին պաշտօնէ ձգել զայս հզօր նախարար։ Թոլսթոյ յայնժամ նախագահ անուանեցաւ Փեթերսպուրկի Գիտութեանց Ակադեմիային, և 1883ին, երբ Լօռիս Մելիքով և իւր գործ մտցուած էին արդէն, Թոլսթոյ ներքին գործոց նախարար անուանեցաւ և նոյն պաշտօնին մէջ մեռաւ անցեալ շաբթու։ Վերջին ժամանակներս ալ իւր վրայ շատ խօսիլ տուաւ և իրեն դէմ բուռն ընդդիմութիւն յարոյց գաւառային վարչութիւնն եւս առաւել կեդրոնացնելու ճգամբք, մանաւանդ գաւառաց ընտրական ժողովներու (Զեմսթվօներուն) իշխանութիւնը կրճատելու միտող ծրագրովք, որք խստիւ քննադատուեցան ռուս մամլոյն ազատական համարուած մասին մէջ։

Աւելորդ է յարել թէ Թոլսթոյ ռուս մամլոյն մէջ հզօր ջատագով մ'ունէր, Կաթկով, որ ամեն բան ռուսացնելու և ռուս ժողովուրդը բոլորովին ռուսական գաղափարաց մէջ մեծցնելու մասին լիովին համամիտ էր պահպանողական և յետադէմ համարուած Թոլսթոյին, որ միւս հանրածանօթ վիպասան և իմաստասէր Թոլսթոյին հետ ընտանեկան սերտ կապ մը չունէր։

Բայց նախարար Թոլսթոյ եւս նշանաւոր գրագէտ մ'էր։ 1848ին հրատարակեց ուսումնասիրութիւն մը ռուսական ելեւմտից վրայ նախ քան զԿատարինէ Բ., և 1864ին ի Փարիզ հրատարակեց ֆրանսերէն գիրք մը «Կաթոլիկութիւն ի Ռուսիա» խորագրով։

Թոլսթոյի միակ որդին ամուսնացած էր Կաթկովի դստեր հետ։

* * *

Զարը ռուսերէն և Զարուհին ֆրանսերէն մէկ մէկ հեռագրեր ղրկելով առ կոմսուհի Թոլսթոյ՝ խորին ցաւակցութիւն յայտնեցին կոմսին մահուան համար։ Զարը կ'ըսէ. «Որպիսի դառն վշտով ընդունեցի սիրելի կոմս Տմիթրի Անտրէեւիչի մահուան գոյժը։ Ձեզ համար աննելի կորուստ մ'է, բայց ինձ համար յաւէտ եւս է, այս միջոցիս մանաւանդ։ Դժուար է արժանաւոր յաջորդ մը գտնել այնպիսի անձնուէր, պարկեշտ և հաւատարիմ ծառայի մը և աշխատակցի մը։»

Զարին այս հեռագրէն եւս կ'երեւի թէ արդի կայսեր բնաւորութիւնն ո՛րչափ սխալ հասկցած են անոնք որ ամեն տարի քանի մը անգամներ լուր կը հանէին Թոլսթոյ կոմսին մօտալուտ պաշտօնանկութեան վրայ։ Բայց այս նախարար ճշգիւ կը ներկայացնէր իւր վեհապետին քաղաքականութիւնը։

Կ'ըսուի թէ հռչակաւոր Պրոկուրորն Սինոդի՝ Փոպետոնոսձեւ՝ կրթական նախարար պիտի լինի։ Թոլսթոյ կոմսին հաւանական յաջորդ կը նշանակուի Պ. Մանասէյին, դատական նախարարը, կամ Պ. Օսթրովսքի, պետական կալուածոց նախարարն, ևն։

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պիսմարք իշխանին թերթը, Նորդ Տեյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ, կ'ըսէ. «Երէկ ի Փարիզ բացուած Արուեստահանդէսն պահ մը կը մտցնէ ո՛չ միայն զՊուլանժէ զօրավար, այլ և ուրիշ քաղաքական խնդիրներ։ Ապաքէն ամեն օտարազգի պիտի տեսնէ թէ ատով մեծ կորուստ մը չըներ աշխարհ։ Ֆրանսա որ կը գործէ աւելի յարգանք կ'ազդէ ժողովրդոց քան Ֆրանսա որ քաղաքականութիւն կը հնարէ։ Ո՛չ ոք պիտի նեղանայ Ֆրանսացիներուն զի Արուեստահանդէսն, որ ա՛յնչափ առաւելութիւններ կ'ընծայէ, ծառայէ քաղաքական նպատակի մը և ֆրանսական պետութեան պատիւը բարձրացնելու առիթ տայ։ Նաեւ, շատ մը նկատմամբք քաղաքական մեծութիւնն և արհեստական ու առեւտրական զարգացումը սերտիւ կապակցեալ կը գտնուին։»

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ՅԱՒՍՏՐԻԱ

Հռչակաւոր վիրաբոյժ Փրոֆ. Պիլռոթի ծննդեան 60րդ տարեդարձին առթիւ, Վիեննայի Բժշկական Համալսարանին դասախօսք և աշակերտք համակրանաց մեծ ցոյց մ'ըրին առ մեծանուն դասախօսն, որ շնորհակալութիւն յայտնելով, խօսեցաւ այն յառաջդիմութեանց վրայ զորս կատարած է և դեռ ունի կատարել այն գիտութիւնն որ նշանաւորագոյն ներկայացուցիչներէն մին է ինք։ Ըսաւ թէ բժշկաց և վիրաբուժից բովանդակ մտադրութեան և ջանադրութեան առարկայն պէտք է լինի այժմ գտնել քիմիական միջոցներն որով հնար լինի փճացնել թոքախտի որդը։

ՇԱՔԱՐԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Շաքարային խնդրոյն կարգադրման զբաղեալ միջազգային յանձնաժողովոյն մայիս 9ի նստին մէջ, Անգլիոյ պատուիրակ Պառօն Հէնրի տը Վօրմս ծանոյց թէ Թուրքիա և Եգիպտոս եւս հաւանած են շաքարագործութեան «պարգեւները» ջնջող պայմանադրութեան։

* * *

Այս խնդրոյ վրայ անհամաձայնութիւն ծագեր է լօրտ Սալզպըրիի և լօրտ Հարթինկթընի միջեւ։ Այս երկու դաշնակից կուսակցապետաց մէջ առաջին անգամն է որ անհամաձայնութիւն մը կը ծագի։

Նախարարապետը, շաքարային պայմանադրութեանց խնդրոյն վերջին օրերս ստացած երեւոյթէն գոհ, ըսեր է թէ Միութենական Ազատականք պէտք եղած աջակցութիւնը չընծայեցին կառավարութեան։

Լօրտ Հարթինկթըն ալ գանգատեր է թէ կառավարութիւնը կանխաւ բան չհարցուց իրենց, մինչ շատ աւելի երկրորդական խնդիրներու վրայ կանխաւ կը համաձայնէր իրենց հետ։ Միթէ անկարեւո՞ր խնդիր է այս պայմանադրութեանց յօրինումն, որ Անգլիոյ կողմէ ազատ վաճառականութեան սկզբանց թողում կը նշանակէ։

ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐՔ ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՄԷՋ

Անգլիացիք, Պելճք, Զուիցերացիք և Իտալացիք հանգանակութեամբք և ուրիշ միջոցներով կարգադրութիւն կ'ընեն իրենց ամեն կարգի արհեստաւորաց մէջէն ընտրեալ խումբեր Փարիզ ղրկելու, Արուեստահանդէսին բաժինները աչքով տեսնելու և մօտէն ուսումնասիրելու համար։ Կը յուսացուի որ այս ամեն երկրաց արհեստաւորք շատ մը բաներ սորվելէն զատ, բովանդակ աշխարհի և մանաւանդ ֆրանսական ազգին արհեստից այս շլացուցիչ ցուցահանդէսին ի տես՝ գովելի նախանձախնդրութիւն մը պիտի զգան իւրաքանչիւրն իւր ճիւղին բարւոքման ու կատարելագործման հետամուտ լինելու։

ԼԵՀԱՍՏԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Լեհաստանի վրայ երկու կարեւոր լուրեր երեւցան այս օրերս մեր քաղաքական սիւնակաց մէջ։

Ծանուցուեցաւ թէ Վիելօփօլսքի մարքիզը Լեհաստանի նախարար պիտի անուանի։

Ծանուցուեցաւ նաեւ թէ Զարն ի մօտոյ թագ պիտի դնէ իբրեւ Լեհաստանի թագաւոր։

Թան այս մասին հետեւեալը կը գրէ մայիս 9 թուով.

«Վիելօփօլսքի մարքիզն իւր հօր պէս կուսակից է Ռուսիոյ և Լեհաստանի միջեւ հաշտութեան, որուն հիմ կը դնէ սլաւասիրութիւնն, և 1815 ին Լեհաստանի և Ռուսիոյ միջեւ կնքեալ դաշնագրաց կիրառութիւնը։

«Այս գաղափարաց աւելի կամ նուազ գործադրութիւն 1861ին Աղեքսանդր Բ. կայսրէն ձեռք բերաւ հանգուցեալ Աղեքսանդր Վիելօփօլսքի մարքիզը։ Վիեննայի վեհաժողովոյն ճանչած Լեհաստանն, այսինքն հին լեհական հանրապետութեան և թագաւորութեան այն մասը զոր 1815ին Ռուսիոյ տուաւ յիշեալ ժողովը, տեսակ մ'ինքնօրինութիւն ստացաւ, (1861ին,) նման այնմ զոր դարուս սկիզբն Աղեքսանդր Ա. կայսեր օրով կը վայելէր։ Կոստանդին մեծ-դուքսը փոխարքայ և Վիելօփօլսքի մարքիզն (հայրը) գլխաւոր նախարար եղան ռուսական Լեհաստանի։

«Բայց այս փորձ ի դերեւ ելաւ, խեղդուելով այն արեան մէջ որով ողողեցաւ Լեհաստան իւր 1863ի ապստամբութեան պատճառաւ։ Աղեքսանդր Վիելօփօլսքի մարքիզն անկէ ի վեր գործէ քաշուած ապրեցաւ։

«Այս մեծ ազնուականին որդւոյն այժմ գործի գլուխ դրուիլը քաղաքական մեծ կարեւորութիւն ունի։ Ասոր հետ մէկտեղ կը ծանուցուի թէ Զարն իբրեւ Լեհաստանի թագաւոր թագ դնելով, ըստ մասին պիտի ջնջէ բռնապետ Մուրավիեֆի գործն, և պիտի ճանչէ անհատական գոյութիւնն լեհական թագաւորութեան, որ 1863էն ի վեր գլխովին ձուլուած էր ռուս տէրութեան ուրիշ մասերուն հետ։

«Բայց այս զրոյցները կ'արժէ մեծաւ վերապահութեամբ ընդունիլ։

«Իրա՛ւ է որ վերջին ժամանակներս ռուսական Լեհաստանի կուսակալ Կուրքօ զօրավարին վարչութիւնը մեղմացած է, մինչ Պրուսիոյ լեհական գաւառաց մէջ խստութիւնք աւելցած են, շատեր արտաքսուած են, և երկիրն աղքատացած է։ Այս բռնութեանց փոխարէն թերեւս Զարին կառավարութիւնը լեհ ժողովուրդն առ ինքն ձգել կ'ուզէ. մանաւանդ զի Լեհք սլաւ ժողովուրդ են, և այնպիսի երկրի մը մէջ կը բնակին որ ամենաբարձր կարեւորութիւն կրնայ ունենալ երբ պատերազմ մը ծագի Ռուսիոյ և իւր արեւմտեան դրացւոյն (Գերմանիոյ) միջեւ։

«Բայց շատ երկբայելի է Զարին մէկ նոր թագադրութեան թատերական լուրն։ Աղեքսանդր Գ.ի պարզասէր բնաւորութիւնը չեն ճանչեր անոնք որ օր մը կեդրոնական Ասիոյ կայսր և հետեւեալ օրն ալ Լեհաստանի թագաւոր կ'օծեն զնա։»

—) 61)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ՖԵՐՆԱՆՏ

Պ. տը Ռիէօլ իր բոլոր նայուածքն, ուշադրութիւնը, խօսքերն օրիորդ Ֆէրնանտի միայն նուիրած է, որ անպիտան պաշտօնս աղջկան մէկն է։ Պ. տը Մօնժիրօ կը կեղծէ թէ կ'ունկնդրէ տիկին տը Պառթէլի ըսածներուն, և կը ջանայ պատասխանել անոր. սակայն այստեղ, ինքն իր վրայ ունեցած այն հզօր ազդեցութիւնն որով այնքան կը հպարտանայ, կը խուսափի իրմէն, և յայտնի կ'երեւի թէ կոմսը բոլորովին ուրիշ բանի զբաղած է։ Ես միայն կղզիացեալ եմ, լքուած, կորսուած։ Եւ սակայն, եթէ ուզեմ, միակ բառով մը կրնամ ամէն ինչ փոփոխել չուրջս. այո՛, միակ բառով մը, կը մրմնջէր այրին, իր ամէնէն թունալից ժպիտովը ժպտելով. բաւական է որ ըսեմ առ Քլօթիլտ.

«—Դու՝ մանկամարդ ես, գեղեցիկ, հարուստ, սակայն կը տեսնես թէ երիտասարդութիւն, գեղեցկութիւն, հարստութիւն անբաւական են ամուսին մը հաւատարիմ պահելու համար, ընդհակառակը սիրահարներ կ'ապահովեն։

«Առ Ֆէրնանտ՝

«—Դու՝ ամուսինը կնոջմէն խլեցիր, կեղծ անունով մը այս տան մէջ ներկայացար. անհամբերութեամբ կ'սպասես որ Մօրիս, որ աչօքն զքեզ կը դտնէ, իր առողջութիւնը գտնէ, գաղտնի յարաբերութիւններդ սկսելու համար անոր հետ։

«Առ Պ. տը Մօնժիրօ՝

«—Դու՝ ինչպէս հանրային կեանքիդ մէջ, նոյնպէս ալ սիրոյ մէջ երդումներուդ կարեւորութիւն չես տար։ Կիսովին ներեալ զբօսանքներէն ձանձրացած, աւելի պիղծ հաճոյքներու ճաշակը կ'ուզես զգրգռել ի քեզ. սակայն հարստութիւնդ, որքան ալ մեծ ըլլայ, անբաւական է բոլորովին քեզ նուիրելու սիրտ մը որուն համար փոփոխութիւնը պէտք մը դարձած է։

«Առ տիկին տը Պառթէլ՝

«—Սա արարածը, զոր հակառակ ընկերական ամէն կանոնաց, քու տունդ մտցուցիր ի սէր որդւոյդ, այս հիւրընկալութենէն օգուտ կը քաղէ ձեռքէդ խլելու համար այն մարդն որ քսան-հինգ տարիէ հետէ, գայթակղութեան քար մը դարձուց զքեզ։

«Վերջապէս, առ Մօրիս՝ որ հոն պառկած է առանց ձայն հանելու և զմեզ ամենքս կը դիտէ ապշած դէմքով.

«—Դու՝ ինքզինքդ շատ երջանիկ կը կարծես եւ չես կասկածիր բնաւ որ հայրըդ յաջորդած է քեզ՝ հոմանուհւոյդ եթէ ո՛չ սրտին, գէթ տանը մէջ, եւ թէ բարեկամդ կը խաբէ զքեզ կնոջդ հետ։

«Այո՛, եթէ ուզեմ, այս տեղ գտնուող բոլոր անձինքը կրնամ պատժել այն լքման համար յոր մատնած են զիս, եւ տեսնել որ ամէնքն ալ դողահար և գետնաքարշ ոտքս ինկած են, շնորհ խնդրելով ինձմէ։

«Ուրեմն, յարեց, աչքը ժամացոյցին սլաքին վրայ յառելով, այնպէս պիտի ընեմ, եթէ մինչեւ հինգ վայրկեան ո՛չ ոք գայ քովս նստիլ։»

Ինչպէս կը տեսնուի, Մօրիս վախնալու չափ յանցանք մը չունէր յաչս տիկին տը Նէօյեիի։

Բարեբաղդաբար, այս մենախօսութեան միջոցին, մասնակի խօսակցութիւններ տեղի կունենային ներկայից միջեւ։

Լէօն տը Վօ, ինչպէս ըսինք, Քլօթիլտի քով կը գտնուէր։

—Տիկին, ըսաւ նմա ցած ձայնիւ, վայրկենական լռութենէ մը յետոյ, բարեբաղդ եմ ձեզ մօտ գտնուելուս որպէս զի իմ վրաս առնում այս օրուան բոլոր տարօրինակ եւ անակնկալ պատահարներու պատասխանատուութիւնն, եւ միանգամայն Ֆաբիէն բարեկամս արդարացնելու համար։ Որքա՛ն ալ ցաւալի ըլլայ սա համոզում թէ ձեր տհաճութիւնն հրաւիրեցի, պարտիմ իբր պարկեշտ մարդ՝ ինքզինքս ամբաստանել. ես էի որ տիկին տը Պառթէլի հրաւիրանօք հոս բերի Ֆէրնանտը։ Ֆաբիէն բան մը չէր գիտեր։

—Պարո՛ն, պատասխանեց Քլօթիլտ հանդարտութեամբ եւ ծանրութեամբ. գիտեմ թէ դուք Պ. տը Ռիէօլի մտերիմ բարեկամն էք եւ ձեր խօսուածքը ցոյց կուտայ թէ մասնակից էք անոր՝ ամէնէն գաղտնի մտածմանց։ Ուրեմն հաճեցէք իմացնել իրեն թէ այլ եւս իմ տունս վերադառնալ ուզելն անօգուտ ձեռնարկ մը կ'ըլլայ իրեն համար։ Խոհեմութիւն եւ բարեկրթութիւն անշուշտ խորհուրդ տուին իրեն այլ եւս չերեւիլ հոս։ Բայց քանի որ առիթ կ'ընծայէք ինձ յստակօրէն միտքս պարզել իր մասին, հաճեցէ՛ք ըսել նմա թէ ամուսնոյ մը յանցանքները չեն արտօներ բնաւ կին մը՝ իր պարտուց դէմ մեղանչել, երբ նա անոնցմէ է որք երջանկութիւնը խղճի հանդարտութեան մէջ կը գտնեն։ Կը գիտէք թէ առաքինութիւն բառը չեմ արտասաներ բնաւ, այնքան կը վախնամ իրերը չափազանցելէ։ Շնորհ ըրէք յարել նմա թէ անձնական երկիւղ մը չէ որ ինձ ըսել կուտայ ինչ որ ըսի ձեզ. թէ ես կրցայ տեսնել եւ լսել զինքը՝ առանց աչաբեկելու, թէ կրնամ նաեւ նոյնն ընել առանց ո՛ր եւ է վտանգի, սակայն իրեն համար աւելի պատշաճ է եւ ինձ համար աւելի մեծարանք մը՝ որ նա զգուշանայ այլ եւս հոս գալէ. Մօրիս կրնայ նշմարել իր մէկ ակնարկը, լսել իր մէկ խօսքը. ես իսկ վստահ չեմ թէ պիտի կարենամ երկար ժամանակ իրմէ ծածկել այն զզուանքը զոր պիտի պատճառէ ինձ՝ բարեկամի մը նկատմամբ իր ունեցած վատութիւնը։ Գիտէք, պարո՛ն, ամուսին մը նախանձոտ ըլլալու համար պէտք չունի իր կինը սիրելու։ Չեմ ուզեր բնաւ գրգռութեան տարր մը ըլլալ Պ. տը Պառթէլի եւ Պ. տը Ռիէօլի միջեւ։ Ահաւասիկ պարոն Ֆաբիէնի համար բոլոր ըսելիքս։

«Ձեզ գալով, պարո՛ն, շարունակեց Քլօթիլտ, այն ամբաստանութիւնը զոր կ'ընէք ձեզ դէմ, մեծ ըսելիք մը չթողուր ինձ։ Սակայն այն յանդիմանութեանց զորս կ'ուղղէ ձեզ արդէն ձեր խիղճը, պիտի յաւելում թէ ձեզ համար մեծ թեթեւութիւն էր չմտածել թէ ինձ համար ստորնութիւն մըն է դէմ յանդիման գտնուիլ տիկին Տիւքուարէյի հետ, որ շատ գեղեցիկ, նշանաւոր, կատարեալ կրթութեան տէր կին մըն է, ազնուական ընտանիքէ մը, և կը սիրեմ հաւատալ թէ անբասիր վարուց տէր, բայց զոր վերջապէս ամուսինս սիրած է և կը սիրէ տակաւին։ Ձեզ դրդող մտածումն սքանչելի էր, սակայն մտածումը չէ որ կը կարգադրէ հիւր ընդունելու եղանակը մեզ կանանցս համար մանաւանդ, որոց զգացումները սրտէն մտքին կ'երթան միշտ, մեզ համար որ տրամաբանելու համար պէտք եղածին չափ զօրութիւն չունինք։ Մեր հակակրութիւնները, մեր նախապաշարումներն անյաղթելի են երբեմն, և բոլոր այս գործերուն մէջ դուք մասնակից էք այնպիսի տխուր դէպքի մը որ կ'զգամ թէ անհնար պիտի ըլլայ ինձ մոռնալ զայն։ Ուրեմն հաճեցէք ըմբռնել, պարո՛ն, թէ որքան պիտի ցաւիմ եթէ ապագային մէջ իմ ընելիք ընդունելութիւնս արդի պարագայից տպաւորութիւնը կրէ, և այս բանը պիտի ըլլայ, այնքան ինքզինքս կեղծ և ձախող տրամադրութեան մը մէջ կ'զգամ։

Քլօթիլտ շնորհալի ժպիտով մը արտասանեց այս վերջին խօսքերը զորս ապշութեամբ լսեց Լէօն. յետոյ Քլօթիլտ ոտքի ելաւ, եւ տիկին տը Նէօյեիի մօտ պարապ տեղ մը տեսնելով, որքան ալ որ քիչ համակրանք կ'զգար իր ազգականուհւոյն տհաճ բնաւորութեանն համար, գնաց անոր քով նստիլ։

Ճիշդ ժամանակն էր, վասն զի այրին աչքերը ժամացոյցի սլաքին վրայ սեւեռած, այլ եւս երկվայրկեանները չէր համրեր, այլ մանրերկրորդները։

—Ա՜հ, սիրելիս Քլօթիլտ, գոչեց իրեն սովորական եղող կէս քաղցր, կէս դաժան ձայնովը, ինչ ազնիւ բնաւորութեան տէր ես որ իմ առանձնութիւնս նշմարեցիր։ Ցիրուլ, անհունապէս գոհ մնացի որ երկար վայրկեան մը հետս խօսակցիլ. այնքան ըսելիքներ ունիմ քեզ։ Ցորմէհետէ չտեսայ զքեզ, հէգ աղջիկս, շատ մը բաներ իմացայ Սէն-Ճրնիի վաղեմի ընկերուհւոյս վրայ։ Նախ ամուսնացած չէ եղեր, յետոյ, շատ թեթեւաբարոյ կին մըն է։ Եւ ասոնցմէ աւելի, պատիւը սաստիկ կոտրած է։

—Սիրելիս, ընդմիջեց Քլօթիլտ չոր ձայնով մը, ենթադրելով թէ այս ամենը ճշմարիտ ըլլան, հաւատացէ՛ք թէ, գրեթէ որքան ժամանակ որ հոս է այդ կին, յօժարակամ գոհ պիտի մնայի այդ բաներուն անտեղեակ մնալուս։

—Գոնէ անտեղեակ չես, յուսամ, որ ամուսնոյդ խելքը գլխէն առած է։

—Այնպէս համոզուած եմ թէ Մօրիս հակառակը պիտի հաւաստէ ինձ, պատասխանեց Քլօթիլտ ոտքի ելնելով։

Եւ գնաց նստիլ հիւանդին քով, հոն ապաստարան մը գտնելու համար այլոց դէմ եւ ինքզինքին դէմ։

(Շարունակելի)

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ 1789Ի.
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզ, 10 մայիս,— Ըստ հրահանգաց արտաքին գործոց նախարարին, Պ. տը Մոնթոլոն պաշտօնապէս շնորհակալութիւն պիտի յայտնէ Աթէնքի և Պիրէօնի քաղաքային իշխանութեանց, զանազան հանրային մարմնոց և արհեստաւորութեանց, փաստաբանական ընկերութեան, Համալսարանի աշակերտաց, լրագրաց Միութեան, և Փրանսական գաղթականութեան, Փրանսասիրական համակրանաց ցոյցերուն համար զորս արտայայտեցին հարիւրամեակի հանդիսից առթիւ։

—Փարիզ, 9 մայիս.—Արտաքին գործոց նախարար Պ. Սփիւլլէր սա հեռագիրն ուղղեց Աթէնքի քաղաքապետին.—«Հանրապետութեան Նախագահն ինձ պաշտօն կը յանձնէ ի բոլոր սրտէ շնորհակալութիւն յայտնել շնորհաւորութեանց ու բարեմաղթութեանց համար զորս ուղղեցիք իրեն՝ Երից Կարգաց Ընդհանուր Ժողովոյն հարիւրամեակին առթիւ, յանուն և ի դիմաց Աթէնքի քաղաքին ու քաղաքային իշխանութեան։ Յոյժ զգածուած ենք այն համակրութենէն զոր Յունաստան առ մեզ արտայայտեց այս առթիւ։»

Է. ՍՓԻՒԼԼԷՐ

ՀԱԿԱՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ ՄԸ

Պրիւքսէլ, 10 մայիս.— Տեղւոյս Փրանսական գաղթականութեան մէջ բուռն յուզում մը կայ Փրանսական դեսպան Պ. Պուրէի դէմ, որ 1789ի հարիւրամեակին առթիւ տրուած հացկերոյթին մէջ գէթ մէկ անգամ չաղաղակեց Կեցցէ՛ Հանրապետութիւն։ Կը յուսացուի որ Պ. Պուրէ պաշտօնանկ պիտի լինի։

(Այս Պ. Պուրէ արդէն ասկէ յառաջ ալ ամբաստանուած է իբրեւ հակահանրապետական և մինչեւ իսկ Պուլանժէական։)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ

Լոնտոն, 9 մայիս.—Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն, հարցապնդման մը պատասխանելով, ըսաւ թէ եգիպտական կառավարութիւնը չի կրնար Տէրութեանց հաւանութիւնը չստացած՝ առանձնաշնորհեալ ո՛ և է նոր պարտք կնքել, և թէ Առանձնաշնորհեալ եգիպտական Պարտուցն Վարչութիւնն այս մասին ո՛ և է առաջարկ չէ ըրած ցարդ։ (Մ'Ֆէրէօ)

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐՆ Ի ՊԵՐԼԻՆ

Հռոմ, 10 մայիս.— Ումպէրթօ թագաւոր և գահաժառանգ իշխանը Պ. Քրիսփիի և բազմաթիւ նախարարական պաշտօնատարաց հետ ամսոյս 19ին Պերլին պիտի երթան։ Հռոմի Գերմանիոյ դեսպանն ալ Պերլին պիտի երթայ։

ՊՈՒԼԱՆԺԷԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ, 10 մայիս.—Ծերակոյտի ատեանց մէջ կը հաւաստեն թէ Գերագոյն Ատեանն յոյժ մեղադրական իրողութիւններ հաստատած է Պուլանժէ զօրավարին նկատմամբ, և տարակոյս չկայ թէ սորա ձերբակալման հրաման պիտի տրուի։

—Փարիզ, 10.—Ժթ. Դար հանրապետական լրագիրը կ'իմանայ թէ Զօր. Պուլանժէ առողջական յոռի վիճակի մը մէջ կը գտնուի և բժիշկները կատարեալ հանգիստ յանձնարարած են իրեն։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ, 10. — Գերմանիոյ դեսպան Միւնսթէր կոմս, որ 1789ի հարիւրամեակին և Արուեստահանդէսի բացման ներկայ չգտնուելու համար մեկնած էր Փարիզէ, Պերլինէ վերադարձաւ Փարիզ։

—Լոնտոն, 10.—Փրոֆ. Արմինիուս Վամպէրի այսօր խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Սալզպըրի մարքիզին հետ։

—Միլան Թագաւոր Դամասկոսէ գրեց առ Պ. Ռիսթիչ թէ ի մօտոյ Կ. Պոլիս պիտի գայ, ուր վեց օր պիտի մնայ՝ բոլորովին ծպտեալ, և անտի ուղղակի Փարիզ պիտի երթայ. (այսինքն՝ Պելկրատ երթալու գաղափարը թողած է)։

—Լոնտոն, 10.—Լորտերու ժողովն այս տարի եւս 120ի դէմ 147 քուէով մերժեց այն ծրագիր որով կ'ուզուի հաստատել թէ այրի մարդ մը կարող է ամուսնանալ իւր քենւոյն հետ։

—Ի Փարիզ մեռաւ երեւելի առնաւուտ ցեղապետ Ռոշայտ Տանտան, եղբայր Դամասկոսի կաթոլիկ եպիսկոպոսին։ Երկար տարիներէ հետէ ի Ֆրանսա հաստատուած էր, և բացառիկ ծառայութեանց համար Ֆրանսական կատարեալ քաղաքացիութեան իրաւունք ստացած էր։

—Լ. Հէրըլտ Վիեննայի թերթէ մը առնլով կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա ջանաց կաշառել ո՛չ միայն պուլկար նախարարապետը՝ Պ. Սթամպուլով, այլ և զՄութքուրով գնդապետ, պատերազմական նախարարը. բայց չյաջողեցաւ։ Իսկ Սրբ. Բուլձիլի մէջ ռուս գործակալք աւելի յաջողեցան, և այսպէս ոմանք, որք ռուպլի հրապոյրէն յափշտակուած էին, ձերբակալեցան։

—Կը հաշուուի թէ չորս միլիոն անգլ. ոսկիէն մինչեւ ութ միլիոն անգլ. ոսկւոյ գումար մը Փարիզ պիտի թողուն այն օտարազգիք որք կուգան այցելել Փարիզի Արուեստահանդէսը։

—Պ. Քառնոյի պատիւը մեծապէս բարձրացաւ շնորհիւ այն յոյժ արժանավայել եղանակին որով իւր բարձր պաշտօնը կատարեց Վերսայլի և Փարիզի հանդէսից առթիւ։

—Այս միջոցիս հելլենական թղթերն ամուր են, որովհետեւ ծանուցուած է թէ 6 0/0 և Անկախութեան փոխառութեանց 4 0/0ի վերածումն ապահովեալ գործողութիւն մ'է։ Պայմանագիրը դեռ ստորագրուած չէ, բայց կարգադրուած է։

—Սերպիոյ Աղեքսանդր մանուկ Թագաւորը պիտի երթայ Փարիզի Արուեստահանդէսին։

—Եւրոպեան լրագիրք կը ծանուցանեն թէ վեց աւազակներու նոր խումբ մը երեւցած Պելովայի լերանց մէջ։

—Սոֆիայի զինուորական ատեանը մայիս 9ին դատապարտեց այն հրոսախումբն որ Ռիլոյի վանքին մօտ երեք տարիէ հետէ սպաննած էր երեք մարդիկ, որոց մին մաքսատական, երկուս սուրհանդակը կողոպտած, և ուրիշ 19 աւազակութիւններ գործած էր, 200 հազար Փրի մօտ գումար գողնալով։ Նիքոլով չորս եղբարք և անոնց մեղսակիցներէն մին մահուան դատապարտեցան, ուրիշ երկու աւազակներ եռամեայ բանտարկութեան դատապարտեցան, և 14 ամբաստանեալներ անպարտ արձակեցան։ Այս աւազակներ կը պարծենային թէ Պուլկարիոյ բարւոյն համար կը գործեն և Ռուսիա կողոպտեալ անձանց վնասները պիտի փոխարինէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի խորհրդարան Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոսի։

Ժողովն որոշեց գրել Յունաց Ամեն. Ս. Պատրիարքին որ, յետ քննութեան, հրաման ընէ Ատանայի Յունաց մետրապոլտին որպէս զի յետ այսորիկ կրկնամուսնութիւններ չ'կատարէ։

* *

Ատաբազարի ազգային վարժարանաց ընդհանուր տեսուչ Արժ. Սահակ վարդապետ Նազարէթեան որ ինչ ինչ խնդրոց առթիւ մայրաքաղաքս հրաւիրուած և մէկ քանի անգամներ Կրօնական Ժողովոյ ներկայացած էր, երէկ դարձեալ ներկայացաւ։ Ժողովը լսելէ յետոյ Տ. Սահակ վարդապետի բացատրութիւնները, խնդրոյն կարգադրութիւնն յանձնեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և միաձայնութեամբ որոշեց գրել Նիկոմիդիոյ Գեր. առաջնորդին որպէս զի հաշտարար եղանակաւ կարգադրէ Ատաբազարցւոց խնդիրը։

Տ. Սահակ վարդապետ առժամապէս կը վարէ Եէնի-գիւղի եկեղեցւոյն քարոզչութիւնը։

* *

Շումլայի Տ. Խորէն քահանայն իւր հիւանդութեան պատճառաւ ասկից առաջ քահանայագործութենէ դադրած էր Պատրիարքարանի հրամանաւ։ Արդ, Ժողովը նկատողութեան առնլով Շումլայէ եկած գրութիւն մը որ կը ծանուցանէր թէ Տ. Խորէն բոլորովին ապաքինած է, որոշեց գրել որ յիշեալ քահանայն կրնայ յետ այսորիկ քահանայագործել։

Ժողովն զբաղեցաւ նաեւ կարգ մը անհատական խնդիրներով։

Սկիւտարի Բարեսիրական Ընկերութիւնն, ըստ իւր սովորութեան, այս տարի եւս Ս. Զատկի առթիւ Թաղին երկսեռ վարժարանի աղքատիկ աշակերտաց 101 ձեռք զգեստ շինած ըլլալով, կը խնդրէ մեզնէ իւր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել այն ամէն բարեսէր ազգայնոց եւ մանաւանդ Թաղեցւոց որք ջերմ համակրութեամբ աջակցած են իւր աշխատանաց եւ ջանից, ի կատար հանելու Ընկերութեան այս ձեռնարկը։

Պէօյիւքտէրէի աղջկանց նորահաստատ վարժարանի տարեկան անդրանիկ հարցաքննութիւնը պիտի կատարուի վաղուընէ սկսեալ, և պիտի տեւէ երեք օր հետզհետէ. Քննելի ուսմանց առարկայք են կրօնք, Թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, հայերէն, գաղղիերէն, գեղագրութիւն, կար, ձեւ և ձեռագործ։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ
ՁԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾԻԱԿԱՆ
ՏՈՒԵԱԼ
Ի ՏԻԿՆԱՆՑ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴԱՑ

Աջակցութեամբ ՔՆԱՐ երաժշտական ընկերութեան, Տիկին Տ'Ալէսիօյի, Տիկին Ե. Շահնազարի, արուեստասիրաց և աշակերտուհեաց ոմանց։

Կիւրակէ ցերեկ, 7/19 Մայիս 1889, ժամ 1½ Ը. Ե.

Ի ՍՐԱՀ ԹԷՕԹՕՆԻԱՅԻ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Մարշ Համիտիյէ Նուագախումբ
1. Օլիմպիա Նախերգ » Տ. Չուխաճեան
2. Թռիօ փիոլոն, վիոլոնչէլ և բիանօ Բոյէլտիէ
3. Տէնորա բիանօ (Տ. Ե. Շահնազար (Օր. Ե. Մարտիրոսեան ընկերակցութեամբ նուագախմբին Մէյէրպէր
4. (Ա. Սէրէնատ տը Պրակա, պիտի երգէ Տիկին Տ'Ալէսիօ ընկ. ջութակի և բիանոյի (Բ. Խպուտիած եւ Ջէմպրէ պարերգ արքին նուախը. Տ. Չուխաճեան

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

5. Քառրիս պրիմ բիանօ, Օ. Մ. Մարտիրոսեան, ընկերակցութեամբ նուագախմբին Մէնտըլսօն
6. Սէքթիւօր (Մէնիւէ-է-Ֆինալ) Պէթհովէն
7. Բառէլ-Թուա, Ռոմանս, պիտի երգէ Պ. Ե. Օգոստինոսեան Տ. Չուխաճեան
8. Խպուտիած եւ Ջէմպրէ Բօրուէլի, Նուագախումբ »

ՈՂՋԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Պ. ԱԴԱՄԵԱՆԻ

Պ. Պ. Ադամեան վաղը Խտիվիէի շոգենաւով մայրաքաղաքս կը մեկնի յԻզմիր, ուր մեծ անհամբերութեամբ կ'սպասեն մեծանուն դերասանին։ Շոգենաւը ճամբայ կ'ելլէ երեկոյեան ժամ 9½ին։

Պ. Ադամեան Իզմիրէն պիտի անցնի Յունաստան, անտի Աղեքսանդրիա և պիտի վերադառնայ Կ. Պոլիս, հաւանօրէն Անգլիա երթալու համար։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՊԱՐՏԻԶ ՀԱՅ ՄԱՆԿԱՆ կամ «Դիւրըմբռնելի Նշանակ ընթերցանութեան» աշխատասիրեաց ԼԵՒՈՆ Ռ. ՇԵՐԻՏՃԵԱՆ.—այն ընթերցարանն որ բոլորովին նոր դրութեամբ և դիւրաւոյց եղանակաւ պատրաստուած և Ազգ. Կեդր. Վարժութեան Ուսումնական Խորհրդէն վաւերացուած է, Նիկողոսեան տպարանէն մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած ըլլալով, կը վաճառի բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ի գին 2 ղրուշի։

Ազգային վարժարանաց համար մասնաւոր զեղչ մը կայ։ 1-3 495

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ
ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Գարահիսարը Սահիպ գաւառին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Կեսարիոյ նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Նուրի պէյ։

Կեսարիոյ նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Գարահիսարը Սահիպի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Նէճիպ պէյ։

Կեսարիոյ ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Գարահիսարը Սահիպի ընդհանուր դատախազի օգնական Մէհմէտ Սըտգը էֆէնտի։

Գարահիսարը Սահիպի ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Կեսարիոյ ընդհանուր դատախազի օգնական Մէհմէտ Ալի էֆէնտի։

— —

Իսլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Վճռաբեկ ատենի պատժական ճիւղին անդամներէն Հիլմի էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Նաղլլը գաւառակին դայմագամ Ճէմալ պէյի և Գոնիայի նախնական դատարանի Հոգուոց ճիւղին նախագահ Մէհմէտ Նուրի էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Սամոթըրքը գաւառակին թաղապետական բժիշկ Քեամիլ Րէուֆ էֆէնտիի։

— —

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Եդիրնէոյ կառավարիչ Տաւուտ Լութֆի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Պէրութի Աքիար գաւառակին դայմագամ Ահմէտ Շիւքրի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ արքունի ախոռին անասնաբոյժներէն Րէուֆ Պէյի։

— —

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Վեհ. Սուլթանն ի մօտոյ յատուկ պաշտօնատարի մը միջոցաւ Իմթիյազ պատուանշանը պիտի ղրկէ Ճաբոնի Թագաւորին։

— —

ՎԱՍԱ ՓԱՇԱ

Լիբանանու կուսակալ Վասա փաշա որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի, Նախընթաց իրիկուն կայս. պալատը ճաշեց, ընկերակցութեամբ իւր քարտուղարին՝ Քիւրէյեան էֆէնտիի։ Վեհ. Սուլթանն հաճեցաւ այս առթիւ Իւր կայս. բարեւները հաղորդել Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ և ծանուցանել Վասա փաշային՝ թէ առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան կը շնորհէ նմա։

— —

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Գերմանական դեսպան Պ. տը Րատովից ընկերակցութեամբ իւր առաջին Թարգման Պ. Թէստայի՝ շաբաթ իրիկուն կայս. պալատ հրաւիրուած էր, Վեհ. Սուլթանին սեղանակից լինելու պատիւն ունենալէ յետոյ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Վեհ. Սուլթանին, վասն զի արձակուրդով կը մեկնի մայրաքաղաքէս։ Այս առթիւ Ն. Կ. Վեհափառութիւնն շողակնազարդ ոսկի ծխատուփ մը, կայսերական թուղրայով, նուիրեց Պ. տը Րատովիցի. նոյնպէս Ն. Վեհափառութիւն հաճեցաւ շողակնազարդ ոսկի ծխատուփ մը նուիրել Պ. Թէստայի։

Գերմանական դեսպանը վաղը կը մեկնի ի Հայտէլպէրկ, վեց շաբաթուան արձակուրդով։

ՌՈՒՍ ՀՊԱՏԱԿՔ

Ռուսական դեսպանատունը խնդրած ըլլալով որ այն ռուս հպատակք որք իրենց մնացորդ վնասուց հատուցումն ստացան ազատ ըլլան դրոշմաթուղթէն որ պահանջուեցաւ վերջին 50,000 ոսկւոյ վճարման առթիւ, Ելմտական նախարարն հաւանած է այսմ և հրամայած որ ռուսական դեսպանատան ստացագրերէն անջատուի 25 ոսկւոյ դրոշմաթուղթն։

— —

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Քեամիլ փաշա, Միւշիր Նշրէթ փաշա, Ֆերիդ Մուսթաֆա փաշա, Քեազըմ փաշա, Տօքթէօռ Հասիպ փաշա և մէկ քանի կրօնական, զինուորական ու քաղաքային բարձրաստիճան պաշտօնատարք երէկ իրիկուն կայս. պալատ երթալով իֆթարն անդ ըրին և այս առթիւ արժանացան Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

— —

ՄԱՆԼԻԽԷՐ ՀՐԱՑԱՆՔ

Մասնագէտ սպաներէ կազմեալ այն յանձնաժողովն որ, կայս. հրամանաւ, պաշտօն ունէր Մանլիխէր հրացանին փորձերը կատարել, այդ նորահնար զինուց ընդունելութիւնն յանձնարարած է նպաստաւոր տեղեկագրով մը։ Հետեւաբար, Մանլիխէր հրացանն, որուն Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչք են Ազարեան տեարք, ընդունուած է օսմ. բանակին համար։ Կայս. կառավարութեան կողմէ յանձնարարելի Մանլիխէր հրացանք պիտի պատրաստուին Մավզէրեան զինագործարանին մէջ։ Այդ հրացանք ընդունուած են արդէն Աւստրիոյ, Հունգարիոյ և Գերմանիոյ կողմէ։

Ի Բ. ԴՌՆՆ

Գերմանական դեսպան Պ. տը Րատովից և աւստրիական դեսպան Պարոն տը Քալիչէ երէկ Բ. Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

Պ. տը Րատովից իւր մեկնման առթիւ հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Վսեմ. Սայիտ փաշային և Վսեմ. Յարութիւն փաշային։

— —

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Կը յիշուի թէ Ապահովութեան Սնտուկի գանձապետ Պետրոս էֆէնտի Փափազեան՝ 560 ոսկւոյ գումարի մը անյայտացման խնդրոյն առթիւ հարցաքննութեան և դատի ենթարկուած էր և առժամապէս դադրած իր պաշտօնէն։ Արդ, գոհունակութեամբ կ'իմանանք թէ պատժական Ատեանն երէկ զբաղելով այդ խնդրով, անհիմն նկատեր է Պետրոս էֆէնտիի դէմ եղած ամբաստանութիւններն և անպարտ հռչակեր է զնա։ Հետեւաբար Պետրոս էֆ. Փափազեան պիտի վերահաստատուի իւր պաշտօնին մէջ։

— —

ԿԵՂԾ ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ

Արշիպելագոսի Քալիմնոս կղզւոյ մաքսային տնօրէնութիւնը Մէճիտիյէի կեղծ 40 փարանոցներ գրաւած և մայրաքաղաքս ղրկած է։ Արքունի փողերանոցին մէջ հարկ եղած քննութիւնները կատարուելով հաստատուած է թէ այդ կեղծ դրամք օրինական կշիւէն պակաս են, կաղապարի միջոցաւ պատրաստուած, և անոնց բաղադրութիւնն է անագ, ծարրաքար, կապար ու պղինձ։ Այդ կեղծ դրամները շատ դիւրին է որոշել Թուղրայէն ու գիրէն որք դէշ շինուած են։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, ըստ տեղեկագրութեան Ելմտական նախարարութեան, հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ ուշադրութիւն ընել և եթէ այդ տեսակ կեղծ դրամներ տեսնուին, հարկ եղածն ի գործ դնել։

— —

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ

Սելանիկի յունաց մետրապոլիտը վերջերս Պատրիարքարանին կողմէ Կ. Պոլիս հրաւիրուած էր պատասխանելու համար այն ամբաստանութեանց զորս իւր վիճակայնոց մէկ մասն ըրած էր իրեն դէմ. Պատրիարքարանն այս վերջիններուն եւս քանիցս հրաւէր ուղղած էր պատուիրակներ ղրկել ի Կ. Պոլիս, որպէսզի իրենց գանգատները պարզեն, սակայն անոնք չէին պատասխանած այս հրաւէրին։ Հետեւաբար Յունաց Ամեն. Պատրիարքն անպարտ գտաւ մետրապոլիտն և արտօնեց զնա Սելանիկ վերադառնալ իր առաջնորդական պաշտօնը շարունակելու։

— —

ՔՐԷՏԻ ԺԷՆԷՐԱԼ ՕԹՕՄԱՆ
ԵՒ ՏԵԱՐՔ ՍԱՄԱՆՃԻ ԵՒ ՖԱՌԱ

1873ին դրամատէրց խումբ մը կազմուած էր օսմանեան գօնսօլիտէներու գնման համար. այս խումբը կը կազմէին մէկ կողմէ Քրէտի ժէնէրալ Օթօման և մայրաքաղաքիս ուրիշ մի քանի դրամատունք, և միւս կողմէ՝ Մալիէն։ Այս ձեռնարկը վարելու համար գօնսօլիտէներու գնման, վաճառման և այլ բոլոր գործողութիւնք յանձնուած էին Սամանճի և Ֆառա տեարց, այսպիսի պարագայից յատուկ տասանորդ մը վճարելու պայմանաւ։ Այս գործողութիւն տեւած էր ճիշդ երկու տարի և կատարուած էր Սամանճի և Ֆառա տեարց ձեռամբ։ Այս վերջինք ստացած չլինելով ո՛չ միայն իրենց խոստացուած տասանորդն այլ և վերոյիշեալ գործողութեանց կատարման առթիւ իրենց ըրած ծախսերը, հակառակ քանիցս իրենց եղած խոստմանց, անցեալ տարի Ղալաթիոյ Պօրսայի ժողովին բողոքագիր մը տուած էին Քրէտի ժէնէրալ դրամատան դէմ, իրենց հաշուոց կարգադրութիւնն ու պահանջից վճարումը պահանջելով։ Քրէտի ժէնէրալը Պօրսայի ժողովին ձեռնհասութիւնն ընդունած չըլլալով այս մասին, խնդիրը Պետական Խորհուրդին մատուցուած էր որ յետ մանրամասն քննութեան և հասուն խորհրդածութեան վճռած է որ Ղալաթիոյ Պօրսայի ժողովն՝ իրեն շնորհեալ կայսերական հրովարտակաց համաձայն՝ ձեռնհաս է քննել յիշեալ խնդիրը։ Կ'ըսուի թէ վերջին գոհացուցիչ տալու համար Քրէտի ժէնէրալ Օթօմանին, ձեռնհասութեան խնդրոյ մասին Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականաց կարծիքն եւս հարցուած է, թէպէտ օրէնքը բացայայտ է արդէն։ (Սթամպուլ)

— —

ՊԱՃԱՐԱԽՏ

Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մէկ պաշտօնական ազդը կը ծանուցանէ թէ Քիւչիւկ Չէքմէճէի շրջակայ արքունի կալուածոց յատուկ մէկ քանի գիւղերու մէջ ծագած պաճարախտը ինչպէս նաեւ ոչխարաց մէջ երեւան եկած հիւանդութիւնը բոլորովին անհետացած են շնորհիւ ձեռք առնուած ազդու միջոցներու։ Պաշտօնական ազդը կը յարէ թէ պաճարախտին առթիւ դրուած շղթայն եւս վերցուած է։

— —

Պ. ՖԻՐՄԷՆ ՎԷՅՍ

Ֆրանսացի Պ. Ֆիրմէն Վէյս, որ «աշխարհածանօթ սրընթացի» համբաւով մայրաքաղաքս եկած և առաջին ներկայացմանը մէջ իրեն դէմ հաւասարապէս մրցելու կարող հայ մը գտած էր, հիմակ ալ ելեր ձիու մը տիրոջն հետ գրաւ կը բռնէ։ Լ. Հէրըլտի մէջ կը կարդանք թէ Պ. Վէյս յանձն առեր է Թագսիմի թաղապետական պարտիզին շրջանն ընել 150 անգամ, իբր մէկուկէս մեդր բարձրութեամբ 60 հատ ցանկերու վրայէ ցատքելու պայմանաւ, մինչդեռ ձին մի և նոյն ժամանակ նոյնքան անգամ պարտիզին շրջանը պիտի կատարէ եզր, առանց ցանկի վրայէ անցնելու։ Այս մրցման օրն որոշուած չէ տակաւին։

Փափագելի էր սակայն որ «հաշաւոր սրընթացը» փոխանակ մրցման նոր և կենդանի եղանակներ հնարելու, հաճէր անգամ մ'եւս սրընթացութեան փորձ մը կատարել Չըրհանկիր Օննիկին (Սըլան) հետ, որ դեռ կ'սպասէ այս բանին։

— —

ԵՏՀԷՄ ԵՒ ՊԵՅԹՈՒԼԼԱՀ

Լ. Հէրըլտի մէջ կը կարդանք թղթակցի մը կողմէ հաղորդուած հետեւեալ տեղեկութիւնը.

Չերքէզ հագուստներով ծպտեալ աւազակախումբն որ անցեալ շաբթու բազմաթիւ ուղեւորներ կողոպտեց Եալովայի մօտ և ալպանիացի մը սպաննեց, Եդհէմի աւազակախումբն է եղեր։ Այս քանիերորդ սպանութիւնն է որ կը կատարեն այդ չարագործք և սակայն ազատ համարձակ կը շրջին։ Հետաքրքրաշարժ է նաեւ գիտնալ որ, Կէյպէի մօտ Պայճըք գիւղին մէջ նախորդ ամսուն ցնծութիւններ կատարուեցան Եդհէմի քրոջ ամուսնութեան առթիւ։ Մեծ բազմութիւն ներկայ էր հարսանեաց հանդիսին։

Պեյթուլլահ որ Եդհէմի աւազակախմբին երկրորդ հրամանատարն է, վերջերս նշանուեցաւ Էշէքլի գիւղին մանկամարդ աղջկան մը և կը կարծուի որ այդ ամուսնութեան առթիւ կատարելի հանդէսք իրեն տեսակին մէջ աննման փայլ և շքեղութիւն պիտի ունենան։

Կ'իմանանք թէ ոչխարաց հօտերու հարուստ տերերէ ոմանք այնքան կը վախնան տիրող անապահովութենէն, որ որոշած են այդ կողմերէն հեռանալով, քաղաքաց մօտ տեղեր հաստատուիլ և այգեգործութեան պարապիլ, թողլով իրենց այժմու գործը։

Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Եգիպտոսի Խտիվին եղբայր Հիւսէյին փաշա՝ Աղեքսանդրիայէն, Հէճելազորաց Միրլիվա գերմանացի Ֆոն Հոֆէր փաշա՝ Աղեքսանդրիայէն, Սամսոնի պարսկական հիւպատոս Միրզա Իսա պէյ՝ Սամսոնէն, Թէհրանի Ֆրանսական դեսպան Պ. Պալուա, Տրապիզոնի ճամբով Թէհրանէն, Կ. Պոլսոյ իտալական երկրորդ հիւպատոսը՝ Պրինտիզիէն եւ ռուսական դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Պ. Սվէչինի՝ Սեվաստոպոլէն։

—Երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցան Աթէնքի ռուսական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Պախմէթէֆ՝ ի Պիրէոն եւ Թէհրանի Ֆրանսական դեսպան Պ. Պալուա, ի Մարսիլիա։

—Մանասթըրի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Մուսա անուն աւազակապետն, որ շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած ըլլալով բանտէն փախած էր, ձերբակալուեր և վերստին բանտ դրուեր է։ Նոյն լրագիրը կ'ըսէ թէ ցարդ ձերբակալուած աւազակաց թիւը 323ի հասած է։

—Պաղտատի կուսակալ Մուսթաֆա Ասըմ փաշա Պաղտատէն մեկներ է Հըլէ, Քէրպէլա գաւառաց և շրջակայ գաւառակաց մէջ քննական պտոյտ մը կատարելու համար։ Մուսթաֆա Ասըմ փաշա իրեն փոխանորդ կարգած է Պաղտատի Նախիպ Մուսթաֆա Բէշիր պէյը։

—Ի Պէրութ հրատարակեալ Լիսան-ուլ-հալ արաբերէն թերթն իւր 13 ապրիլ 89 թըւոյն մէջ տէրութեան կամաց հակառակ յօդուած մը հրատարակած ըլլալով, անպայման դադարման դատապարտուեցաւ։

—Ջիտտէի Հէճազ լրագիրը ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Էսաէմիշի Նոտար Թալաթ էֆէնտիի վրայ, որ կ'ըսէ, Ռամազան ամսոյ մէջ իւր կրօնական պարտականութեանց մէջ թերացած և անվայել ընթացից մէջ գտնուած է։

—Կարնոյ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Գոթը աւազակապետն, որ ամառնային եղանակին մէջ երեւան ելնելով Խնուսի շրջակայքը կողոպտէր, ողջ ձերբակալուեր է իւր ընկերներուն հետ։

—Եամպօլու-Պուրկազի երկաթուղւոյ շինութեան սկզբնաւորութեան առթիւ, որ երէկ հանդիսաւոր կերպով սկսաւ, ձեռնարկուած է միանգամայն Պուրկազի նաւահանգստին շինութեան որուն համար անգլիացի ճարտարագէտ Պ. Հարթլէյ ծրագիր մը պատրաստած է։

—Բերայի յունաց Սիլլօգոսի գիտական ընտրութիւնք կատարուելով կիրակէ աւուր նոյին մէջ, 1889-90 շրջանին համար նախագահ վերընտրուեցաւ Արիստոքլէս էֆէնտի։

—Երկաթուղեաց պատուիրակներու համաժողովն որ գումարեցաւ ի Կ. Պոլիս, ներկայ ամսոյ մէջ եւս ի Բէշիկթաշ պիտի գումարի, վերջնապէս որոշելու համար երկաթուղեաց ժամանակացոյցն։

—Գամօնտօ դրամատան տնօրէն Վիքթօր էֆ. Միզրաչի և օսմ. փարոսներու տնօրէն Պ. Քոլաս մայրաքաղաքս եկան։

—Տէյլի Նիւզ, Տէյմս, Լը Մաթէն լրագրաց և Օսեռվաթօռէ Ռօմանօ վատիկանեան թերթին վերջին մի քանի թիւերուն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։

—Եգիպտական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Բարձր. Խտիւն յանձնարարեր է կրթական նախարար Ալի Մուպարէք փաշայի՝ տասն հատոր հին կամ նոր ընտիր գրեանք գտնել Շուէտի Թագաւորին նուիրելու համար եգիպտական պատգամաւորութեան ձեռամբ որ յուլիսի վերջն ըՍթօքհօլմ պիտի երթայ, արեւելագիտաց ժողովին աշխատութեանց մասնակցելու։

—Տօքթօր Մինասեան էֆ. ընտանեօք Պրուսա գնաց։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը Մէրիթ Ակրիքօլ մետալը նուիրած է Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Պերժէ հարիւրապետին։

—Ցիւռոսն ամերիկացի զբօսաշրջիկներ մայրաքաղաքս հասան երէկ։

—Եւրոպիոյ ամեն կողմերէն բազմաթիւ օտարազգեաց ի Կ. Պոլիս այցելութեան առթիւ, կ'ըսուի թէ անգլիական մեծ ընկերութիւն մը, որուն կեդրոնը Լոնտոն կը գտնուի, հոյակապ պանդոկ մը պիտի կառուցանէ ի Բերա, Թիւնէլի կայարանին վրայ։

—Մուսուլէն մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նախկին կուսակալ Բէշիր փաշա, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ էր, երէկ առաւօտ մեռեր է։

—Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան օգնական տնօրէն Մուֆիտ պէյ, որ երկու ամսէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած լինելով երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց։

—Կրէտէէն կը գրեն թէ կղզւոյն ընդհանուր ժողովն անցեալ հինգշաբթի օր ի նիստ գումարեր է։

—Անցեալ շաբաթ օր Ասիոյ կողմերը սաստիկ և պաղ հով մը փչեր և լերանց վրայ ձիւն տեսնուեր է։ Կ'ըսուի թէ այս եղանակին մէջ այդ կողմերը ձիւն տեսնուիլը հազուադէպ է և թէ այս դէպք առատութեան տարի մը կը խոստանայ։

Պարտ անձին կը համարիմ հրապարակաւ շնորհակալութիւնս յայտնել առ Մեծ. Տեարս Սիմոն Քալիքճեան և ընկ. ընդհանուր գործակատարք հրդեհի ապահովագրութեան Լա Ռուսսիէ ընկերութեան, որք ամբողջապէս ինձ վճարեցին այն վնասը զոր կրեցի ամսոյս 9ին ծագած հրդեհէն որ ոչնչացուց իմ տունս ի Գատըգիւղ, Քարաքօլ փողոց, Թիւ 15, որ 12 օրէ ի վեր ապահովագրեալ էր։

Կ. Պոլիս, 13 մայիս 79

ՀԻՒՍԷՅԻՆ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Մեծ-Նոր Խան գաշլքճիներու դըռնէն մտնելով 3 թիւ նաղըճը Յովհաննէս էֆէնտիի սենեկին մէջ ամէն օր ժամը 3էն մինչեւ 11 Գաղղիերէն, Անգլիերէն, Գերմաներէն և արդի Յունարէն լեզուները կը դասախօսուին խիստ դիւրին եղանակաւ և գոհացուցիչ պայմաններով։ 490 2—4

ՏԻԿԻՆ ՕՍԹՐՈՎՍՔԻ
ԲԺԻՇԿ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

ՏԻԿԻՆ ՕՍԹՐՈՎՍՔԻ, որ Պետրպուրկի բժշկական վարժարանէն վկայեալ է, ամենայն ճարտարութեամբ կը դարմանէ ամէն տեսակ կանացի հիւանդութիւններ, մանաւանդ կուրծքի, ստամոքսի, գլխու, աչքի և արեան պակասութեան ինչպէս նաեւ փոքր տղայոց յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամեն օր միջօրէէն մինչեւ իրիկուն իւր տունը Բերա Կլավանի փողոց Թիւ 9։

Աղքատները ձրիաբար կը դարմանէ երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը մինչեւ կէս օր ի Բանկալթի ռուսական հիւանդանոցը և չորեքշաբթի օրերն ալ իւր տունը։

Ի Պոլիս, Սկիւտար, Գատըգիւղ և Վոսփորի գիւղեր եւս այցելութեամբ կ'երթայ։

139 14—15

Le journal ARÉVELK est mis gratuitement à la disposition des visiteurs de l'Exposition Universelle de 1889 à Paris, au bureau de Renseignements Commerciaux, à la Section des Colonies françaises, Esplanade des Invalides.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 13 մայիս

Պատեհական հանրապետական Պ. Բուլանժէ Ծերակոյտի անդամ ընտրուեցաւ Սէնի նահանգէն (Բարիզ) 313 քուէով, մինչ արմատական ընտրելին 308 քուէ շահեցաւ։

Իբր հինգ հարիւր հազար հոգի այցելած են Արուեստահանդէսը բացումէն ի վեր, այսինքն առաջին շաբթուան մէջ։

— —

(Մասնաւոր հեռագիրներ)

Պուքրէշ, 11 մայիս

Դանուբի եւրոպեան միջազգային յանձնաժողովը վաղն ի նիստ պիտի գումարի ի Կալաց։

Բեդրպուրկ, 12 մայիս

Զարուհւոյն հովանաւորութեան ներքեւ գտնուած բարեգործական հաստատութեանց տնօրէն Պ. Տորնովօ Ներքին գործոց Նախարար անուանուեցաւ փոխանակ հանգուցեալ Դոլդոյ կոմսին։ Պ. Տորնովօ կը պահէ միանգամայն իւր նախորդ պաշտօնը։

Լոնտոն, 12 մայիս

Թայմզ կը շնորհաւորէ Գերմանները այն յաղթութեան առթիւ զոր գերմանական կայսերական պատուիրակ Վիսման այս օրերս տարած է ափրիկեան արաբ հրոսապետ Պուշիրիի վրայ։

Հռոմ, 12 մայիս

Նախարարապետ Պ. Քրիսբի այս օրերս գումարուած կաթոլիկ համաժողովներուն առթիւ երեսփոխանական ժողովոյ մէջ եղած հարցմանց պատասխանելով ըսաւ թէ իտալեան կառավարութիւնը բնաւ կարեւորութիւն չտար այս ժողովներուն, որոց բոլորովին անտարբեր է հանրային կարծիքն եւս, և թէ իտալեան պետութիւնը բաւական զօրաւոր է անհրկիւղ դիտելու համար այս տեսակ ցոյցերն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 2 մայիս
Դահեկան

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	110	5/8
3 » » (վճռելի)	110	1/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 85	1/2
» » » (վճռելի)	22 92	

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միացեալ)	Սէրի	18 37
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	18 37
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 38
Կէս օրին	»	18 38

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	47 35
Այս առաւօտ	47 35
Կէս օր	47 36

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	29 20
»	B. »	18
»	C. »	18 35

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 36
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	9 12
Պանք տը Պօնս	»	»	7 31
Սօս. Շամ է վալէօր	»	»	4 34
Թրամուէյ	»	»	48 1/2
Րումէլի երկաթուղի		Ֆր.	71 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	— —
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի		»	97

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՂՂ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 30
Իմբէրիալ	»	90 30
Քրիմից	»	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 46
» արծաթ	»	77 46
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	108 36
Վեշնոց	»	104
Հինգնոց	»	104
Մեթալիք	»	102
Թաաֆիյէ	»	9 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 13 Մայիս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ	98 15/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	17 1/8
» » » գոցուեցաւ	17 1/4
» » » Ա.	29 1/2
» » » Բ.	17 3/4
» » » Գ.	17
Օթօման 1871	94
Փոխառութիւն 1877	101 1/4
Պանք Օթօման	12
Ռուսական փոխառ. 1873	104 3/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	92 1/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103 7/8
Տոյրա Սանիէ	86 3/4
Տօմանիալ փոխառ. Ռօչիլտ	104 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 412

Վիեննա, 13 Մայիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 20
Օսմանեան երկաթուղի	38 10
» Րէժիի բաժնեթուղթք	113

Բարիզ, 13 Մայիս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	105 10
» » 3 %	87 40
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	17 50
» » » գոցուեցաւ	17 37 1/2
» » » Բ.	17 55
» » » Գ.	17 25
Օսմանեան երկաթուղի	70 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	552 50
Գրէտի Լիոնէ	690
» Ֆօնսիէ	1340
Գօնդուառ տ'Էսգօմբ	80
Սուէզի ջրանցք	2365
Ռուսական 5 % 1877 ի	— —
Իտալական Ռանթ	97 75
Սպանիական » (արտաքին)	76 7/8
Եգիպտական միացեալ	470
Բրիօրիթէ Թիւրք	460
Հելլենական 5 %	482 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԿԱՐԻՆ, 21 ապրիլ

Արդէն յառաջագոյն լրագրոյդ միջոցաւ հրատարակուած էր քաղաքիս բնակիչներէն Մեծ. Գէորգ էֆէնտի Մըսրեանի այն մեծագործ բարերարութիւնն, որոյ շնորհիւ նոր կրթական յարկ մի եւս կ'առաւելոյր մեր Ազգ. վարժարանաց թուոյն վրայ. Մըսրեան էֆէնտիի այդ վարժարանին բացումը տեղի ունեցաւ ամսոյս 19ին չորեքշաբթի առաւօտ։ Աշակերտք և աշակերտուհիք այդ օրէն սկսեցին յաճախել նոյն վարժարանն։ Ուսանողք յայտնեցին իրենց երախտագիտութիւնն առ Մըսրեան բարերարն, իրեն ուղղելով յատուկ ուղերձներով, և օրհնեցին ի սիրտ և ի հոգի նորա այդ անմահ յիշատակն, որ անմոռաց պիտի մնայ մեր ամենուս սրտերուն խորը։ Մակարեանց, Տէր Ազարեանց և Սանասարեանց յետոյ, Մըսրեանն է որ իւր այդ անգնահատելի ձեռնարկով կուգայ Կարնոյ բարերար հանդիսանալ և իրաւամբ մի մեծ տեղ գրաւել Կարնեցւոց շնորհապարտ սրտերուն մէջ։

ՆԻԿՈՄԻԱ, 20 ապրիլ

Մեր քաղաքի Ազգ. վարժարանի անբարեկարգ լքեալ կացութենէն, ժամանակէ մ'ի վեր շահած են և կը շահին Ցիսուսեան կրօնաւորք, որոց վարժարան կը յաճախեն հարիւր յիսունէն աւելի հայ մանուկներ։ Հայ հռոմէադաւանաց տղաքներ արդէն ամբողջ հոն են ինչպէս որ հասարակութիւնն ալ կը յաճախէ ամբողջովին նոցա եկեղեցին, և սորա համար շատ կը մտատանջի հայ պապական կղերն և դարման չը գտներ, զի ժողովուրդ միշտ ձըրիին և նորին հակամէտ է։ Այս ըսածս լաւ կը բացատրուի այն խօսքերէն, որք փոխանակուած են ընդ մէջ մեր և պապական ազգայնոց հոգեւոր պետերուն։

Երբ Ս. Ցարութեան տօնին առթիւ Գեր. Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Այվազեան, Պատր. Փոխանորդն վիճակիս, այցելութիւն կուտայ հռոմէադաւան ազգայնոց առաջնորդարանը, խօսք կը բացուի ժողովրդեան վրայ. անոնց եկեղեցասիրութեան վրայ, յայնժամ առաջնորդ Չէտիֆեան գերապայծառն, Արսէն գերապայծառն և Ներսէս վարդապետն խորին ցաւով կը յայտնեն թէ «Քանի որ Ցիսուսեան կրօնաւորք հաստատուած են Նիգոմիդիա, վարժարան և եկեղեցի բացած են թէեւ առանց բարձրագոյն հրամանի եւ արտօնութեան, և ամեն ինչ ձրի կը մատակարարեն, ամենուն հրապուրիչ նուէրներ ունին, ժողովուրդը, պաղած մեր եկեղեցիէն, միշտ անդ կը յաճախէ, և նոյն իսկ հոգեւոր խորհուրդներ հոն կը կատարէ, հոգեւոր պէտքեր հոն կը լնու, աշակերտք բոլոր անոնց վարժարանն են լեցուած, զի անդ չկան ծախսեր, մինչեւ իսկ եկեղեցւոյ մէջ վառելու մոմն ձրի է, եւ եթէ այս տխուր կացութիւն շարունակէ, մօտ ժամանակէն Նիգոմիդիոյ մէջ չը մնար հայ քաթօլիկ, այլ կը դառնան բուն լատին։» Այնքան հառաչանօք և ցաւ ի սիրտ կ'ըսէին այս խօսքեր որ մեր Գեր. Փոխանորդ Հայրն կը խոստանար գրել այս դէպք և ի պատեհ առթի մանաւորապէս ուշադրութեանն յանձնել Հռոմ. ազգայնոց Պատրիարք Ազարեան գերապայծառին։

Ապրիլ 16 կիրակի երեկոյին, Ցիսուսեան կրօնաւորաց, պապական կղերին և ժողովրդեան ընկերակցութեամբ, որք դիմաւորած էին քաղաքէս բաւական հեռի, հասաւ աստ Սեբաստիոյ Ֆրանսական փոխհիւպատոս Պ. Գլօտ Ֆրանսիսք Սէօն, եւ իջեւանեցաւ մասնաւոր տան մէջ։ Ցաջորդ օրն մեր Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայրն առաջնորդութեամբ քահանայից և ընկերակցութեամբ պատուաւոր ազգայնոց այցելութիւն կուտայ Պ. Հիւպատոսին, որոյ հետ արդէն տեսնուած էր ի Կ. Պոլիս և ծանօթութիւն ունէր։ Մեծ պատուով հիւրասիրուելէ յետոյ կը վերադառնայ։ Քիչ վերջ Պ. Հիւպատոսն ընկերակցութեամբ Ցիսուսեանց դասատու Երուանդ էֆ.ի հետ կ'այցելէ Ազգ. Առաջնորդարանն, ուր կ'ընդունուի մեծ պատուով և ժամու մը չափ կը տեսակցի Ն. Գերապատուութեան հետ Ֆրանսերէն լեզուաւ։ Այս այցելութեանց միջոցին Պ. Հիւպատոսն միշտ կը խօսի ճէզվիթաց վըրայ, կը հարցնէ թէ Ն. Գերապատուութիւն կ'այցելէ՞ երբեմն Ցիսուսեան կրօնաւորաց, առ որ պատասխան կ'ընդունի թէ նոքա իւր գալստեան առթիւ իրեն այցելած չ'են։ Հիւպատոսը կը խնդրէ որ Ն. Գերապատուութիւն միշտ բարեկամօրէն վարուի նոցա հետ և գժտութիւն ու ատելութիւն չ'ունենան միմեանց հետ։ Ի պատասխանի Ն. Գերապատուութիւն կ'ըսէ թէ, «Մեր վարժարանի վերջերս ունեցած անբարեկարգ դիրքէն 150 է աւելի հայ մանուկներ ճէզվիթաց վարժարանը կը յաճախեն, թէ այս բան իրեն սրտին մեծ ցաւ եղած է ազգային տեսակէտով, թէ ինք կը բաղձայ և իր սրբազան պարտականութիւնն է բարեկարգելով վարժարաններն, Հայ մանուկներն հեռացնել օտարաց կրթութենէն և Ազգ. կրթութիւն մը տալ անոնց, որոց անշուշտ ոչ ոք կարող է բան մ'ըսելու։ Հիւպատոսը կ'ըսէ, «Այո՛, ոչ ոք արգելք կը լինի որ հայ մանուկներ Ազգ. կրթութիւն մ'առնուն, բայց անոնք, որք կամովին ուզեն մնալ, անոնց բռնութիւն չը բանեցնէք, խնդրեմ ձեզ։» Մէկ օր աստ մնալէ վերջ Պ. Սէօն մեկնեցաւ ի Սեբաստիա։

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 26 Ապրիլ

Նորընտիր Գաւառ. Ժողովոյ անդամներու մէկ մասն իր հետեւելիք ընթացքի և տեղւոյս ազգային գործերու տրուելիք ուղղութեան մասին ծրագիր մը յօրինած է, զոր անպատեհ չենք համարիր հաղորդել ի հրատարակութիւն թէ՛ արդի իրոց վիճակին վրայ մասամբ գաղափար մը տալու և թէ նորակազմ վարչական մարմնոյն շունչը նշանակելու համար։

Այս ծրագիր կը բաղկանայ քանի մը յօդուածներէ, որք են.

Ա. Ազգային իշխանութիւնը ժողովրդային պահել, անկախ ամեն կուսակցութենէ կամ այլ և այլ կուսակցութիւններու հակակշռութեամբ։

Բ. Ազգային վարժարանները ժամանակիս պահանջմանց և պիտոյից համապատասխանող վիճակի մը մէջ դնել։

Գ. Ազգային արկղի ելեւմուտքն, որ տարեկան 450 օսմանեան ոսկւոյ բաց մը ունի, հաւասարակշռել։

Դ. Ազգային արկղի արդէն դիզուած տոկոսաւոր պարտքն, որ 8000 օսմանեան ոսկին կ'անցնի, հետզհետէ նուազեցնելու և ի սպառ բառնալու աշխատիլ։

Ե. Վերջերս հաստատուած ինչ ինչ տուրքեր ինչպէս դպրոցական թոշակ, գերեզմանատան տուրք և այլն, որոցմէ անհընարինն կը գանգատի ժողովուրդը, կա՛մ մասամբ կամ ի սպառ բառնալ՝ երբ միջոցները ներեն։

Զ. Մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ընել եկեղեցւոյ ներքին պայծառութիւնն և մանաւանդ քահանայից դասուն բարեկարգութիւնը։

Է. Ազգ. Պատրիարքարանի Տեղական կառավարութեան հետ բարւոք յարաբերութիւններ ունենալ և համայն վիճակին մէջ անխախտ պահել հնաւանդ ուղղափառ սէրն առ Մայր-Աթոռն Էջմիածնայ։

Ը. Թեմական ազգայիններու եկեղեցւոյ և դպրոցին բարեկարգութեան աշխատիլ։

Թ. Իբր ազգային առաջնակարգ կեդրոններէ մին՝ նպաստել նաեւ վիճակէն դուրս գտնուած կարօտ ազգայնոց։

Ահա այս կերպով կը գծուին մեր նորակազմ վարչական մեքենային կատարելիք աշխատութիւններն, որոց մասին գովեստներ շռայլելու պարտքն անշուշտ ապագային միայն կը մնայ՝ երբ գէթ անոնց մի մասը գործադրուած տեսնուին։

—Կիրակի օր շատ հանդիսաւոր կերպով կատարուեր է Մէնէմէնի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնը. Թէ՛ Իզմիրէն և թէ Մանիսայէն բազմաթիւ ուխտաւորներ գացեր են. Արժ. Ցովսէփ Ծ. վարդապետ Այվազեան ազդու քարոզ մը խօսեր է, ցաւ յայտներ է տեղւոյն դըպրոցին անխնամ վիճակին վրայ, բացատրեր է անոր յետին կարօտութիւնն և քարոզէն վերջ իւր առաջարկութեամբը հանգանակութեան մը ձեռնարկուելով՝ հարիւր մէճիտի չափ գումար մը կը հաւաքուի ներկայ գտնուողներէ։

Հոն գտնուած Մանիսայի ազգայիններէ շատերը նաեւ առանձինն յորդորեր է Արժ. Փոխանորդ հայրն ի խաղաղութիւն և ի հանդարտութիւն, յայտնելով միանգամայն թէ քանի մը օր պիտի յետաձգէ իր ուղեւորութիւնն ի Մանիսա, մինչեւ որ Երուսաղեմայ Պատրիարք Ամեն. Ցարութիւն Սրբազան Վեհապետեան և իւր Սրբազան ուղեկիցք քաղքէս անցնին։

ՊԱՐՏԻԶԱԿ, 23 ապրիլ

Ասոր երկու տարի յառաջ Արսլանպէկ գիւղի համայնքին հրդեհէն անմիջապէս ետքը գիտցուած էր որ եկեղեցւոյն մեծ և թանկագին սկիհն աներեւոյթ եղած էր. սակայն ոչ ոք կը մտաբերէր թէ գողցուած լինի, կը կարծուէր թէ հալած կամ թաղուած ըլլայ աւերակաց ներքեւ։ Երկու շաբաթ յառաջ Արսլանպէկէն գրեթէ մէկ ժամ հեռու Քէօսէ գիւղ կոչուած տաճկական քաղաքին իմամն քանի մը Արսլանպէկցւոց կը պատմէ թէ ինքն քանի մը ամիս յառաջ Պոլիս գտնուելով երբ տեսութեան գացած էր Մեծ-Շուկային պէզէստանը իւր ծանօթ Հաճի Ահմէտ էֆէնտիի քով որ կ'ըսուի թէ ոսկերչաց պետն է այդ շուկային մէջ, ուրիշ ոսկերիչ հրեայ մը գալով և ներկայացնելով Ահմէտ էֆէնտիի 70-80 ոսկի արժողութեամբ եկեղեցական սպաս մը, կ'առաջարկէ գնել զայն, բայց Ահմէտ էֆէնտի փորագրեալ յիշատակութիւն և գիր նշմարելով Հայ մը կը կանչէ որ գրուածը կարդալով կ'իմացնէ թէ Արսլանպէկ գիւղին կը վերաբերի։ Ներկայ եղող Քէօսէ գիւղի իմամն կը ծանօթացնէ անոնց թէ իրենց գիւղին մօտ գտնուած Արսլանպէկ գիւղն է որ երկու տարի յառաջ այրեցաւ։ Վերջապէս Ահմէտ էֆէնտի յայտարարելով թէ ինքն խիղճ կ'ընէ եկեղեցական սպաս մը գնել, Հըրեայն կ'առնու կը տանի սկիհն գնելու խորհրդով։ Երբ Պոլսէն գիւղ կը վերադառնայ իմամն անմիջապէս պատմելու կը մոռնայ, այս իրողութիւնն, և ինչպէս ըսինք երկու շաբաթ յառաջ այս տխուր դոյժն հրապարակուելով Արսլանպէկի մէջ և այլուր, խիստ քննութիւն մը բացուած է այժմ նախաձեռնութեամբ Առաջնորդ Ս. Հօր. քննութիւնն չաւարտած դեռ չենք համարձակիր կասկածելի կարեւոր անձերն անուանել։

—Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Արմաշու դժբաղդ հրկիզելոց հողային կալուածքըն ուրոյն ուրոյն որոշուած են, և հըրկիզեալ 139 տանց տեղերն արդարութեամբ չափուած և բաշխուած է Նիկոմիդիոյ քաղաքապետութեան հրամանաւ ճարտարապետ Պետրոս էֆէնտի Ազարեան որ բնիկ Պարտիզակցի լինելով երկար տարիներէ ի վեր գաւառին ճարտարապետութեան պաշտօնը կը վարէ և իւր ուղղութեամբն տեղական կառավարութեան և ժողովրդեան համակրութիւնը կը վայելէ արժանապէս։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Ի՞նչ է ժողովրդական երգ մը։ Հարկ է համաձայնիլ այս բառին վըրայ, կրնանք այլ և այլ կերպերով մեկնել զայն։ Ինչպէս զորօրինակ, երբ ամէն անգամ ի Բարիզ փողոց կ'ելլենք կամ տան մէջ կը ներփակուինք, դժոխային և աղխայոյր երգեան մը անխոնջ ձայնքէ մը շըլշըլեալ միշտ այնպիսի եղանակներ կ'ածէ որք ժողովրդական են, կ'ըսուի, որոց երաժշտութիւնն թէեւ ախորժելի է, այլ գալով խօսքերուն, եթէ զայնս միայն կը հնարէ երկրի ամենէն հանճարեղ ժողովուրդն (ֆրանսացիք), կը հարցնեմ ընդ ինքն թէ ի՞նչ պիտի լինին մնացեալքը։ Չեմ կոչեր զայս ժողովրդական բանաստեղծութիւն։ Երբ ժողովուրդն երգեր կը յօրինէ կամ զայնս կ'ընդունի, հարկ է որ այդ երգոց մէջ դնէ ինչ որ ունի իւր սրտին մէջ, այսինքն ազնիւ զգացումներ և մեծամեծ խորհուրդներ։ Այն տաղտկալի և սպանիչ եղանակը ժողովրդական բանաստեղծութիւն չեն, փողոցի բանաստեղծութիւնք են որ յոյժ տարբեր են։

Ի՞նչ է ուրեմն ժողովրդային բանաստեղծութիւնն։ Փոխանակ մէկ սահմանէ՝ զոր յաճախ չինողը միայն կը հաւնի, լաւ կը համարիմ օրինակներ ի մէջ բերել։ Ուղեւորիմք մօտ օտար երկրաց մէջ, ուր կան ժողովրդական երգեր։ Եթէ ուղեւորեմք երթալ ի Սկովտիա, պիտի գտնեմք հովիւներ որ կ'երգեն թփաստանաց մէջ, ի Ցունաստան պիտի լսեմք այն չքեղ երգերն որ յառաջ քան քառասուն ամս կը ջեռուցանէին բոլոր սրտերն, ի Սպանիա պիտի գտնեմք մրմունջներ (romances) զորս կ'երգէ ամբողջ ժողովուրդն և որոյ համար պատերազմ, սէր, վիշտ, ամեն ինչ առիթ է ժողովրդական երգոց։ Այլ առանց այդքան հեռուն երթալու պիտի առաջարկեմ ուղեւորութիւն մը յիտալիա, ի Դոսքանա, այն երկրի մէջ որ հանդունակ է պարտէզի, ուր բնութիւնն կ'ընծայէ զարմանալի բեղմնաւորութիւն, ուր մի և նոյն անդաստանաց մէջ կը տեսնենք թթենին և որթն որք կ'աճին ծառոց մէջ, և եգիպտացորեանն որ կը բուսնի յետոյս թթենեաց։

Գրեթէ ամեն երեկոյ կը տեսնենք երիտասարդներն որք կ'երթան երգել իրենց գեղջկուհին այսինքն խօսեցելոյն պատուհանին առջեւ. պարկեշտ երիտասարդներ են սոքա որք ընդհանրապէս բարոյիկ երգեր կ'երգեն և իւրեանց զգացման փափկութիւնն կը թափանցէ իրենց երգոց մէջ, որք ունին ծայրայեղ նրբութիւն մը։

Այս շնորհալից բանաստեղծութեանց քով կան ուրիշներ զորս յանկարծ կը յօրինէ գիւղացին, երբ կ'երթայ խնդալ տենդին և մահուան Դոսկանայի ճահճաց մէջ որք կը կոչուին Մարէմ։ Անդ խորհելով հայրենեաց տաղերն այսպէս կ'երգէ.

«Ով արեւ, որ կ'երթաս միշտ և կ'երթաս, — ո՛վ արեւ, որ կ'երթաս բլուրներէն անդին, —բարեհաճէ եթէ կրնաս, ողջունել իմ սէրս, —ո՛վ արեւ որ այս մեծ քաղաքներէն անդին կ'երթաս, այն սեւորակ և գեղանի աչաց պատմէ իմ ցաւերս»։

Բարեբաստիկ ժողովրդեան մը բանաստեղծութիւններ են սոքա, բայց եթէ Դոսքանայէն անցնիմք ի Գորսիքա, հոն պիտի գտնեմք այնպիսի ժողովրդական երգեր, որ բոլորովին ուրիշ նկարագիր ունին. Ընտանեկան վըրէժխնդրութիւնն։ Նա որ կորսյս հայր մը կամ որ կորսյս ամուսին մը, հաւասարապէս վրէժխնդրութիւն կ'որոնեն, դաշունի վրէժն որ պատիւ կը բերէ մարդուն այս կենաց մէջ և փառք յետ մահուան, ինչպէս կ'ըսեն։ Երբ դիակն սուրբնայարկին մէջ է, ազգական մը՝ սովորաբար կին մը կը մօտենայ, իւր քոյրը կամ մայրն է. կը մօտենայ հերքն գլխահարելու, դողդոջաքայլ, ընդ քարշ ածելով մեռելոյն արիւնազանգ շապիկն, և յանկարծ կը յօրինէ կանչ և կառանչ մը (voceri) վրէժխնդրութեան համար, և այս ժողովրդական երգոց սեպհական նկարագիրն է մեծ ճշմարտութիւն մը, յաճախ պճնաւոր ճշմարտութիւն մը։ Վրէժխնդրութեան երգոց մէջ կատաղութիւնը կը խօսի, այլ միանգամայն ճշմարտութիւնն. թէեւ հաճելի ճշմարտութիւն մը չէ, սակայն այսպէս կը խօսի բնութիւնն։

Ի Ֆրանսա ունիմք ժողովրդական երգեր։ Բայց վասն է՞ր արդեօք չունին բոլոր այն յաջողութիւնն և հռչակն զոր պարտին ունենալ։ Պատճառն ա՛յն է թէ մեծ մատենագրութիւն մ'ունիմք, և վասն այսորիկ զանազան երկրաց մէջ ժողովրդական երգերն կ'աներեւութանան կամ երկրորդական դիրք մը կ'առնուն։ Ժողովուրդներն տնկոց նման ունին իւրեանց ծաղկաբուղխ ժամանակն. կուգայ ժամանակ յորում երկրի մը ամբողջ գրական կեանքն յանկարծուստ կը բողբոջի, յորում մեծամեծ արանց սերունդ մը իւր դրոշմ կը տպաւորէ լեզուին վըրայ։ Այս պատահեցաւ ի Ֆրանսա, Լուի ԺԴ. ի թագաւորութեան ժամանակ։ Գոռնէյլի, Մոլիէրի, Ռասինի, Լաֆոնդէնի պէս բանաստեղծներ, Պոսիւէի, Ֆէնելոնի պէս ճարտարախօսներ գաղիական գաղափարաց այնպիսի մեծափայլութիւն ձեւ մի տուին որ յամենայն ընդունելի եղաւ ամենէն. Բաժանում մը տեղի ունեցաւ ժողովրդեան խօսած լեզուին և գրել գիտցող մարդոց գրաւոր լեզուին միջեւ։ Ահա այսպէս երբ մեծ մատենագրութիւն մը կը հաստատուի երկրի մը մէջ, ժողովրդական երգերն կը գրուին այնպիսի լեզուաւ որ ընկերութեան լեզուն չէ այլ եւս, ձեւի արժանիքն կը պակասի նոյա։ Այս պատճառաւ ի Ֆրանսա ժողովրդական երգերն չունին արժանավայել դիրքն։ Արդ ժողովրդական երգեր պիտի կոչեմ այն երգերն որ կը թափանցեն ի սիրտ, որոց թէեւ անծանօթ է հեղինակն, այլ կ'ընդունուին ամենէն, եւ այսպէս կ'անցնին սերունդէ ի սերունդ հրապուրելու համար զոմանս և մխիթարելու համար զայլս։

Այժմ համաձայն եմք թէ ի՛նչ են ժողովրդական երգերն. այս երգերն պաշտօնական բանաստեղծներէ չինուած չեն. կին մը, աղջիկ մը, գինուոր մը, որդեկորոյս մայր մը կը փորձեն բացատրել զոր ինչ կ'զգան։ Ուր որ մարդիկ կ'աղօթեն, կը սիրեն, կը տառապին, կը կռուին, կը գտնէք մարդիկ որ կ'երգեն զԱստուած, զսէր, զվիշտ, զմարտ։ Ինչպէս այն ծննդերգութիւնքն (noël) զորս շատ գաւառաց մէջ դեռ կ'երգեն և զորս երգեցին ոչ սակաւ մայրեր իւրեանց զաւակաց համար՝ ժողովրդական բանաստեղծութիւններ են։ Այսօր եկեղեցւոյ մէջ ունիմք ժողովրդական երգեր, անծանօթ հեղինակներէ շարադրեալ, բարեպաշտ վանականներէ իւրեանց խուցերուն մէջ։ Երբ պարոններն և սպասք կ'երթային ի պատերազմ, միշտ առընթեր իւրեանց ունէին քերթող մը որ կ'երգէր, և մին այն երգոց զոր կը սիրէին առաւել, պահուած է առ մեզ, Ռոլանի երգն։

Այսպէս, ամենուրեք կ'երգեն մարդիկ. երգն բնական է մարդոյն ինչպէս խօսքն. վասն զի երգն կենդանի և ոգեւորեալ բարբառն է կրքերով բորբոքեալ։

ԷՏՈՒԱՐ ԼԱԲՈՒԼԷՅԷ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ
Ի պէտս աշխարհի մարդոց
Ի ՏՈՔԹՈՐ ԲՈԼ ԼԱԲԱՌԹԷ
2 մեծադիր հատոր 1000 ական էջէ
1270 պատկերներով զարդարեալ
Կը ծախուի Բարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, 14, Կ. Պոլիս։ 57 4—9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
4 մայիս, 1889

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ Հասարակութեան որ, ըստ առաջնոյն, ապահովագրական գործառնութիւնքս կը շարունակեմ ընել, իմ հաշւոյս, ամէն պատուաւոր ընկերութեանց քով և ի մասնաւորի Համպուրկ և Մինիխ ապահովագրական ընկերութեանց հետ։

Ուստի ամէն անոնք, որոնք իրենց վըստահութեամբ զիս պատուելով իրենց գործառնութիւնքն յանձնել կ'ուզեն ինձ, կրնան գտնել զիս յիշեալ Համպուրկ Մինիխ ընկերութեանց կեդրոնատեղին, որ ի Պոլիս, Պահչէ Գաբու Եօրկիատիս խան։

3—4 489 ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ԱԶԴ. Ֆրանսացի ընտանիք մը իբր գիշերօթիկ կ'ընդունի քանի մը օտարականներ։—Ֆրանսերէնի դասեր։ Մասնաւոր եղանակ Ֆրանսական լեզուին ուսուցման համար։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Պէնար Գաօ ի Բարիզ, Ունիվէրսիթէ փողոց, Թիւ 34, և ի Պոլիս, առ Իսդըրն Էճէնսի Բարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, Թիւ 14։
41

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ փափաքող կրնան Օսմ. Կայս. Պանքային Ղալաթիոյ գրասենեակներէն գնել երկաթուղեաց յառաջիկայ վիճակահանութեան բաժնէսի տոմսեր, ամեն օր, ժամ 10էն 3½ (Ը. Ե.)։

ԲԱՌՏԻՆԱ

Հանքային ջուր, բնական, երկաթախառն, թթուուտ, կազային։ Սեղանի ջուրերուն լաւագոյնը։ Գերազանց դարման է արեան աղքատութեան, անարիւնութեան, տկարութեան, ապաքինութեան, տենդի, ստամոքսի հիւանդութեան և այլ պարագայից մէջ։ Մեծաքանակ կը վաճառուի Գարաքէօյ Տէյիրմէն խան թիւ 14։
56 4—9

ԱԶԴ

Ֆլամինեան շոգենաւը, Նաւապետ Ալեքսանդր, Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ամսոյս 16ին։ ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալ Ֆլամինեանի ընկ.

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌԻՍ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ
Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգօդ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձել ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիս ձկան իւղն, իբր այդ վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով և մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս սխտաբանօրէն գիտութիւնն ի վաղուց անոր հնչակած է, մանաւանդ այս յաճախ պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԸՐԻ

Դիր սէնէտէ լիւզումի մըգտարլարը ալընմագ իւզրէ

Իւչ եալըզլը 'սարը սիմ քեազիպ գօրտօն պէհէրի օթուզ պէշ զուրուշ,

Իւչ կիւմիւշ եալըզլը պէյազ սիմ քեազիպ գօրտօն պէհէրի օթուզ իքի զուրուշ,

Պէյազ թիրէ էլտիվէն պին պէշ եիւզ չիֆթ պէհէր չիֆթի իքի պուչուք զուրուշ.

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընա միւպայեա օլունաճագ պալադէ մուրագգամ իւչ գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամալէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսը րումինին իւչիւնճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ տէօրտիւնճի կիւնի եիւզտէ պէշ թէմինաթլարը րագամը սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

1 մայիս 1889 475
Նօ. 1 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԸՐԻ

Հայվանաթը միրիյէ իտարէսի իչուն միւպայեա օլունաճագ իքի միլիոն քիլօ գուրու կիյահըն մայիսը րումինին իւչիւնճիւ չարշամպա կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

29 նիսան 1889 474
Նօ. 40 2—3

AU PANTEON
ԳԱԼՖՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ Թիւ 206

Գալֆօբուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ամռան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են շրջազգեստի համար մետաքսէ և բրդէ գեղեցիկ կերպասներ, ամեն տեսակ [illegible], [illegible], [illegible], նորաձեւ ժապաւէններ և այլն։

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին։

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօբուլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն։ 492 2—20

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 Մարտ 1889

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Ղուրուշ	
Բաժինք չգանձուած	550,000,000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	103,255,259	2
» ի մասնաճիւղս	36,432,625	1
Գանձելի փոխանակագիրք	504,574,286	35
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն— «պարտականք»	91,626,687	36
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — «պարտականք»	240,619,724	26
Փոխառութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց վրայ	271,851,741	25
Անշարժ և շարժական գոյք	7,757,180	20
Զանազանք	4,185,447	
	1,810,302,952	25

ՊԱՐՏՔ

	Ղուրուշ	
Դրամագլուխ	1,100,000,000	
Պանքատմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	49,988,700	
Վճարելի փոխանակագիրք	51,502,329	15
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	»	
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—	428,775,467	23
«պահանջողք»	89,784,124	15
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	35,073,059	
Պահեստք զանազանք	561,381	
Վճարելի շահաբաժինք		
Զանազանք	54,618,491	12
	1,810,302,952	25

Վաւերացեալ ճշգրտութիւնն ըստ տումարաց Թ. 146

Օգնական Տնօրէն
ՖՕՆ ՀԱԱ

Ընդհանուր Տնօրէն
Մ. Հ. ՖՕՍԹԷՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐԻՈՅ 1,932,350

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐԻՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական [illegible]ութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահօրէն փրկէք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

Պատիւ ունինք ծանուցանել Արդոյ ՏՊԱԳՐԶԱՑ, ԿԱԶՄԱՐԱՐԱՑ և ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՑ որ, եթէ կը կամին ունենալ արուեստին վերաբերող մեքենայներ կամ գործիներ, կրնան մեզ դիմել և յանձնառութեամբ ստանալ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԴԻՒՐԱՇԱՐԺ, ԱՐԱԳ, ՏՈԿՈՒՆ և ՃԻՇԴ մեքենայներ թէ՛ տպագրական, թէ՛ վիմագրական և թէ կազմարարաց յատուկ:

Մանաւանդ արուեստագիտաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Ժիւլիէն տան շինած մեքենայից վրայ որոց օրինակները թէ՛ վիմագրական եւ թէ տպագրական իբրեւ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ սոյն տան, բերել տուած ենք և որք յոյժ գնահատուած են զայնս ստացող անձանց կողմանէ: Այն ամէն անձինք որք կ'ուզեն տեսնել Ժիւլիէնի մեքենաները կրնան մեզ դիմել և ստանալ միանգամայն այն ամէն մանրամասն տեղեկութիւններն որոց պէտքը կ'զգան:

Ժիւլիէն մեքենայից մասնաւորութեանց մին է նաեւ փոքր միջոցի մէջ զետեղուիլն, ինչ որ չատ պարագայից մէջ անհրաժեշտ պէտք մըն է և ամէն առթիւ մեքենային գործածումը կը դիւրացնէ:

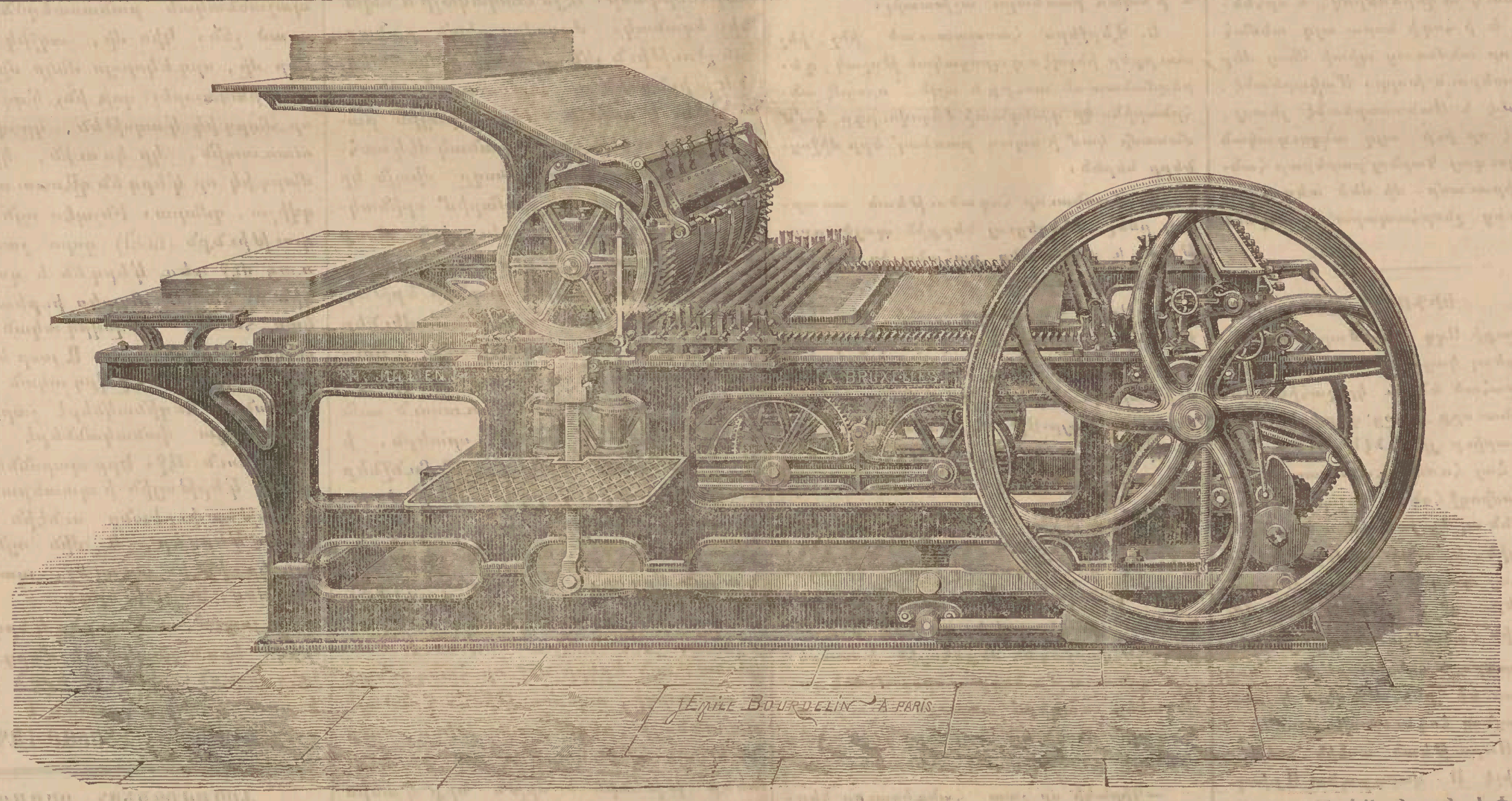

Ժիւլիէն մեքենայից մասնաւորութեանց մին է նաեւ՝ առանց աղմուկի, ըռելեայն բանիլն, որով թէ՛ մեքենայն զերծ լինելով ցնցումէ չը մաշիր և թէ զայնս գործածողաց անհանգստութիւն չը պատճառեր:

Ժիւլիէն մեքենայք իւրեանց ամէն կատարելութեամբք, միանգամայն, ՇՈՅԺ ՁԱՓԱՒՈՐ գըներով կը վաճառուին:

Այն ամէն անձինք թէ՛ ի Պոլիս և թէ ի գաւառս որ պէտք ունին մեքենայից և գործեաց և կամ ո՛ և է տեղեկութեան, կրնան մեզ դիմել հետեւեալ հասցէիւ:

Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
465, Օտուն-գաբու, 465
Կ. Պոլիս

S. DAMADIAN
465, Odoun-kapou, 465
Constantinople

328 10—25

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՐ.ԸՐԸԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ

[illegible] և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք:

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղին բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՋԷԼ 443

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

THE MUTUAL ACCIDENT ASSOCIATION LIMITED

ԱՐԿԱԾԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] 100000 անգլ. ոսկի ամբողջ. ստորագրուած

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՄՈՒՐՀԱԿՔ

Տարեկան 4 ոսկւոյ գրութեան մը կ'ապահովէ 1000 ոսկի, Մահուան կամ Մշտատև և բացարձակ անկարողութեան պարագայի մէջ:

333 ոսկի, Մշտատեւ և մասնական անկարողութեան պարագայի մէջ:

Շաբաթական 6 ոսկի, առժամեայ անկարողութեան պարագայի մէջ, թէ՛ ամբողջական և թէ՛ մասնական:

GLASGOW & LONDON ԿԼԱՍԿՕՈՒ ԸՆԴ ԼԸՆՏԸՆ

Դրամագլուխ **300,000** Անգլիական ոսկի

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալք ՀՕՅՄԸՆ ԵՂԲԱՐՔ ԵՒ ԸՆԿ.

(171) Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սոյտիէ խան, Թիւ 13, 14, 15

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԻՊԻՒՏԱՐԷՍԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լեօժէն Բարարոր
» Լիազօր գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Եազըճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամլամայեան Ատանա: Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնեա, Էն էն.

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ:

Անշուշտ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար. Սոյն արդոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութեանը որ մէն մի տարի Պիւտաբէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ:

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն: Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին:

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, ([illegible]) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանգի պատկանելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկային 12 միլիոն է: 286

ՑԻՒՔՕԿԼԻՄԻՆ ԿՐԷՄԻ

ԾՈՎԱՅԻՆ ՏՈՒՆԿԵՐՈՒ ԲԱՂԿԱՑԵԱԼ ՕՃԱՌԱԿ

Մորիւ ձկան իւղին փոխան, ազդեցիկ դեղ մըն է այս [illegible] և այնչափ ախորժահամ է որքան միւսը նողկալի:

[illegible] Կրէ[illegible] յաջողութեամբ կը գործածուի ՏՂԱՅՈՑ պարբերական հիւանդութեանց մէջ: 444

ԼԸ ԲԷՌՏՐԻԷԼ և ԸՆԿ. LE PERDRIEL & Cº. Ի ՓԱՐԻԶ և Դեղարանաց մէջ:

ՆՈՒԲԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

NUBIAN
BLACKING
Produces a
POLISH
without
Brushing
Equal to
PATENT
LEATHER
On BOOTS, SHOES
And
LEATHER GOODS
NUBIAN
IS WATERPROOF.

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք [illegible] կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու: Այս փայլը, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ: Կօշիկներն անթափանցելի կ'ըլլան ջուրի և խոնաւութեան: [illegible] կամ ուրիշ [illegible] թաց կը վերցուին թէ [illegible], առանց [illegible] փայլը կամ գոյնը:

Այս ներկը կը յարմարի [illegible] և կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու: Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեայ [illegible]:

Գործածման եղանակ. Ներկելի տարածութեան [illegible], ինչպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ: Այս փայլուն հեղուկէն քսել, կամ [illegible] կտորով մը կամ վրձինով: Թրջուած մակերեւոյթն ինքնին կը չորնայ:

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ՓԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա: 78

1240

NÉVRALGIES

Pilules du Docteur Moussette

Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE calment et guérissent les *Névralgies* les plus rebelles, la *Migraine*, la *Gastralgie*, la *Sciatique*, les *Affections rhumatismales* aiguës et douloureuses ayant résisté à tous les autres remèdes.

Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE doivent être prises aux repas. Le premier jour on prendra 3 pilules : une le matin, une au déjeûner et une le soir au dîner. Si on n'a pas éprouvé de soulagement, on prendra quatre Pilules le second jour, deux le matin, une au déjeûner, et une au dîner. Il ne faut pas en prendre plus de quatre par jour.

Exiger les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *que l'on peut se procurer chez les Droguistes et les Pharmaciens.*

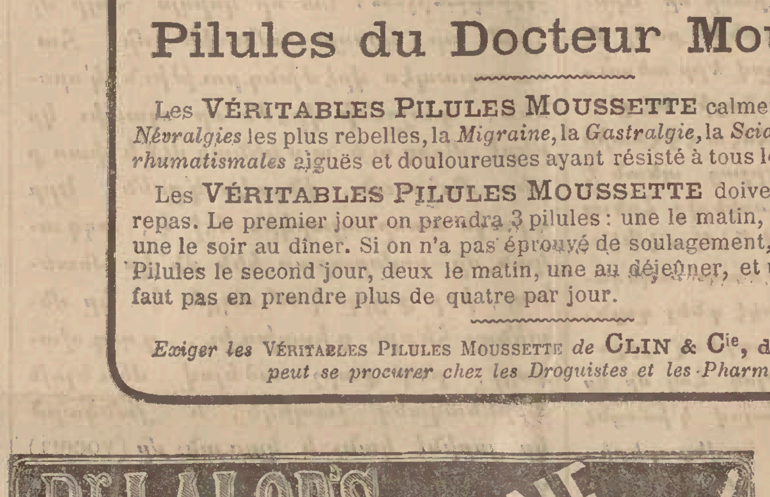

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ-ՈՅԺ ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ — Վերջին քսան եւ հինգ տարւոյն մէջ ապացուցուած է է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, զաւանցանք, սեռական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ սեռական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումն:

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամունք, [illegible]անդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցունէ կենսական ոյժերու ո եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ:

Ջղային տկարութեան եւ սոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական և մնայուն է: Մելամաղձութեան զգացումներն եւ սխտանիչք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը:

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական էլէկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է: Սեռական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հումկու եւ առողջ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ: Ախորժահամ է, կը զտէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մը կու տայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ մկանանց: Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը որ վարժութիւնն հիւանդը չատուց ի վեր կորուսած էր: Մարդուութիւնը վերանորոգուած է: Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ: Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի: Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ: Դէմքը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'ստանան:

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէն: Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է այն ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England, վրան փորագրուած: Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ փնասակար կեղծել:

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով,

79 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ՓԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 եւ 76.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1889 Ապրիլ 3 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչև զնոր անօր.

(Բաց ի նէրուէ օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւաց [illegible]

Ժ. Ք.		Թ.
12 —	Ենիմ. Մէզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Ենիք. Պօյճ. Բ. Հիսար (Արնաւուտգիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	32
1 15	Ենիմ. Մէզպ. Պէյ. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Բ. Հիսար Պէպէք (Արնաւ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	34
1 30	Բ. Ա. Գավագ Ենիմ. Մէզպ. Պէյիւք. Թարպ. Պէյքօզ և Ասիական եզերքը գտնուած մինչև Գուզգ. բոլոր նաւամատոյցները (Ուրբաթ օրերը Գավաղէն 3ին ելնելով Խուսկ. պիտի հանդիպի)	17
2 45	Ենիմ. Մէզպ. Պէյ. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Բ. Հիսար Պէպէք (Արնվ. շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի. Ուրբաթ օրերը Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. պիտի հանդիպի)	33
4 30	Ենիմ. Մէզպ. Պէյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	32
5 30	Ենիմ. Մէզպ. Պէյ. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	22
7 —	Ենիմ. Մէզարպ. Պէյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Բ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթագ. Գուզ. Պէշիք. Խուսկ.	25
8 15	Ա. և Բ. Գավագ Ենիմ. Մէզ. Պէյ. Թար. Ենիք. Միրկ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք.	34
10 —	Մէզարպ. Պէյ. Թարպ. Ենիք. Միրկ. Բ. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պէշ.	21

Արնաւուտգիւղէն կամուրջ եկող շոգենաւք

11 30	Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.	21
11 35	Ենիք. Սթէն. Պօյճ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.	22
12 —	Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	2
12 30	Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.	1
12 50	Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գապաթաշ	25
1 30	Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք.	22
2 15	Պէպէք Արվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գապ.	23
3 —	Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	1
3 45	Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք. Գապ. (Ուրբաթ օրերը Գապ. չի հանդիպիր)	21
4 30	Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	23
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	1
11 20	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եզերքէն կամուրջ եկող շոգենաւք

11 45	Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Խուսկ.	33
12 15	Պէյգօզ Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդ.)	23
12 50	Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիկթաշ	28
1 45	Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Խուսկ.	21
2 10	Պէյգ. Բաշչ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. (Ուրբաթ օրերը ժ. 3 Գավաղէն ելնելով Խուսկիւտար)	17
4 15	Պէյգ. Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. (Ռամազան 3ին 5 15)	28
4 20	Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Խուսկ. (Բացի ուրբաթէ)	17
6 45	Միրկ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզգ. Պէշիք. Խուսկ.	1
9 15	Պէյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշչ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ Գուզգ. Խուսկ. (Ուրբաթ օրերը Չուպուգլու)	23
10 20	Գանտիլլի Չէնկէլքէօյ	28
11 —	Գուզգունճուքէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ)	22

(Բաց ի նէրուէ օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

1 —	Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Բ. Հիսար Պօյճ. Ենիք. Թարպ. Պէյ. Մէզպ. Ենիմ.	33
2 30	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Բ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէյք. Մէզպ. Ենիմահալլէ	32
3 —	Գապաթ. Խուսկ. Պէշիք. Գուզգ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտի. Ա. և Բ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշչ. Պէյգ. Թարապ. Պէյ. Մէզ. Ենիմահալլէ	25
3 30	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք	23
4 —	Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Պէպէք Բ. Հիսար Պօյճ. Ենիք. Թարպ. Պէյք. Ենիմ.	22
5 —	Խուսկ. Պէշիք. Գուզգ. Օրթագ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլ. Միրկ.	1
6 —	Գապաթ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Բ. Հիսար Միրկ. Սթէն. Ենիք. Պէյգ. Թարպ. Պէյ. Մէզր. Ենիմ. և Գավագներ	34
7 —	Պէշիք. Խուսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտի. Ա. և Բ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէյիւք.	23
8 30	Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Բ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մէզպ. Պէյ.	21
10 30	Բ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. Թարպ. Պէյիւքտէրէ. Մէզպ. Ենիմ.	17
11 10	Ենիք. Թարպ. Պէյ. Մէզպ. Ենիմ.	34
11 35	Պէպէք Բ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք.	28

Կամուրջէն Արնաւուտգիւղ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

12 55	Ուղղակի Պէպէք	23
1 40	Ուղղակի Պէպէք	28
3 10	Ուղղակի Պէպէք (Բացի ուրբաթէ)	21
9 55	Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Բ. Հիսար (Վապօրը ելնող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	1
10 35	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք	25
11 20	Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Բ. Հիսար Պօյաճքէ.	28
11 40	Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէ	1
12 —	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ.	28

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

1 5	Ուղղակի Գուզգունճուք	21
2 —	Խուսկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ.	1
2 45	Խուսկ. Գուզգ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաշչ. Պէյգ. (Ռամազան 3էն սկսեալ ժամ 3 30ին)	28
3 45	Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ)	17
9 25	Պէշիկթաշ, Գուզգունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի)	28
10 5	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգ. Թարապ. Պէյիւքտ. Մէզարպ. Գավագներ	17
10 40	Խուսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ)	22
10 50	Պէշիք. Գուզգ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը 10 45 Խուսկ.) (Գանտ. Վապօրին շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	38
11 20	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ (Ուրբ. օրերը 11 25)	28
11 45	Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք.	21

Ծան. — [illegible] 181

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ բզզիւնք գլխու մէջ: Միջոց իւր տան մէջ բուժելու զայնս, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն: 30 սանդիմ ղրկելով կ'ստացուի 132 երեսի պատկերազարդ տետրակ մը: Դիմել առ 18
M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ